NALEŻYTOŚĆ P[...] OPŁACONA RYCZAŁTEM [...] Wydanie II. [...]
Rok IX. Kraków, środa 22 grudnia 1926 Nr. 285

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, Orzeszkowej 7. Nr. telefonu 279. — Konto czekowe P. K. O. w Krakowie 400.630.
Nakładem Spółki Wydawniczej „NOWY DZIENNIK"
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracji. Komunikaty przesłane redakcji nie będą uwzględnione.
Rękopisów redakcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Redaktor naczelny przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena numeru 20 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincji mies. Zł. 4·40, kwrt. Zł.13·00
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 4·60, „ „ 13·80
Na prowincji: z przesyłką pocztową „ „ 5·00, „ „ 15·00
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 8·25, „ „ 25·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·15, wiersz. milimetr 1-szp. Zł. 0·20, nadesłane Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·85, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 1·—, gratulacye Zł. 10, inseraty zamiejscowe o 50%, zagraniczne 100% droższe

12 na 12

Przed decyzją.

Pierwszy wynik głosowania po ukończeniu dyskusji w Kole Żydowskiem nad stanowiskiem żydowskiego klubu parlamentarnego wobec obecnego rządu wyraził się w stosunku 12 głosów za wstrzymaniem się od głosowania nad prowizorjum budżetowem, 12 głosów za głosowaniem przeciw prowizorjum jako widomy znak opozycji do rządu, który mimo pięknych słów i licznych przyrzeczeń faktycznie dotąd nie realizuje postulatów żydowskich. Jeden głos przeważył na rzecz dalszego wyczekiwania wypadków, a więc za wstrzymaniem się od głosowania, przyczem przewodniczący, który opowiedział się za głosowaniem przeciw budżetowi, głosu z powodów formalno-regulaminowych oddać nie mógł, tak, że rzeczywisty stan nastrojów Koła Żydowskiego wobec rządu wyraża się samą granicą między neutralnością i opozycją. Pół na pół!

Ten wynik głosowania jest wysoce znamienny i dla przyszłego układu stosunków kryje w sobie różne możliwości i niespodzianki. Jest rzeczą charakterystyczną, że mimo niezaprzeczalne sympatje dla osób premjera i wicepremjera, którzy otoczeni są w wysokim stopniu nimbem moralnego kredytu, opierającego się na ich przeszłości, nikt w Kole po doświadczeniu 6-miesięcznych rządów nie śmiał poważnie wystąpić za pozytywnym stosunkiem do rządu. Optymiści ograniczyć się musieli do żądania dalszego stosunku wyczekiwania. I charakterystyczną jest rzeczą dla oceny nastrojów jakie pomieszanie kwestja ta wywołała w szeregach ugrupowań Koła! Oto poseł Thon głosował przeciw rządowi razem z posłem Grynbaumem, poseł Reizes przeciw większości wschodnio-galicyjskich kolegów opowiedział się za opozycją, a grupa posłów wschodnio-galicyjskich, popierająca zresztą Prezydjum Koła, tym razem opowiedziała się za wstrzymaniem od głosowania...

Okoliczności te stwierdzają wyraźnie czysto rzeczowy charakter różnicy poglądów w Kole z okazji tego zagadnienia, które wynikiem ostatniego głosowania nie jest bynajmniej załatwione. Przeciwnie, Staje przed nami kwestja ustosunkowania się ludności żydowskiej do poczynań rządu, jako otwarta karta, w której decyzja parlamentarnej reprezentacji tejże ludności dopiero wpisaną być musi. Neutralność nie jest stanowiskiem na dłuższą metę. Wyczekiwać nie można bez końca. Tak. Stoimy dopiero przed decyzją.

Jak wypadnie? To nie od nas tylko zależy. Na razie większość Koła odrzuciła myśl przedłużenia endeckiego frontu walki przeciw Piłsudskiemu odcinkiem żydowskich współkombatantów — mimo rozczarowanie. Bo motywy naszego rozczarowania są nietylko odmienne od złości narodowej demokracji, ale płyną wprost ze sprzecznych poglądów i interesów. Dlatego ci wszyscy, którzy rozumowali, że w sytuacji obecnej opozycja przeciw rządowi oznaczać może zwycięstwo narodowej demokracji, uważali za niewłaściwe i niemożliwe mię dzy dwojgiem złem wybrać — gorsze. I wstrzymali się od głosowania. Z drugiej jednak strony nikt w Kole ani na chwilę — propagując głosowanie przeciw rządowi — nie zamierzał przez to wzmocnić antysemickiego frontu narodowej demokracji. Grynbaum i jego towarzysze, tym razem wspólnie z posłem Thonem byli zdania, że nie możemy wiecznie trwać w sytuacji przymusowej, którą łatwo nam narzucić, stawiając nas w położenie bez wyjścia: albo głosujecie za nami, choć niczego wam nie dajemy, albo wzmacniacie endeków, przyrodzonych waszych wrogów. Taka sytuacja jest na dłuższą metę nieznośna i w konsekwencji oznaczałaby sparaliżowanie wszelkiej polityki żydowskiej i walki o prawa ludności żydowskiej, oddając nas w bezpłatną arendę każdego przeciwendeckiego obozu w Polsce, choćby treścią swą odnośnie do ludności żydowskiej niczem się nie różnił od endeckiej negacji praw ludności żydowskiej. Endecja nie jest tylko dla nas niebezpieczeństwem. Niemniej groźną jest ona siłą dla organizującego się obozu Polski Piłsudskiego. Niema powodu, dla czegobyśmy my jedynie i my właśnie, kosztem interesów ludności żydowskiej, płacić musieli za walkę przeciw endecji bez nadziei uzyskania w tej walce także poprawy sytuacji ludności żydowskiej w państwie!

W chwilowym stanie rzeczy usunięcia parlamentu w cień i wyzucia go z wszelkiego istotnego wpływu na bieg wypadków politycznych głosy Koła Żydowskiego podobnie jak wogóle głos Sejmu nie decydują. Władza leży w ręku czynnika siły, który chętnie nagina wolę parlamentu do swojej woli, choć niema potrzeby ulegać woli większości parlamentu, gdyby się przeciw niemu wypowiedziała. Lecz głosy Koła Żydowskiego to więcej, niż głos klubu parlamentarnego, to echo całej ludności żydowskiej w kraju. W poczynaniach rządu muszą przebijać się ślady prób zaspokojenia, jeśli nie postulatów Koła Żydowskiego, to interesów ludności żydowskiej w państwie. Bez tego rząd obecny nie może z punktu widzenia interesów ludności żydowskiej przedstawiać się nam inaczej, jak którykolwiek z rządów poprzednich.

12 na 12 to nie decyzja, ale kryzys decydowania. Optymiści, do których należał i podpisany, woleli jeszcze czekać. Nikt nie może czekać bez końca. Nie uczynią tego najbardziej zaślepieni optymiści w Kole. Jeśli czyny Rządu w najbliższym czasie nie uzasadnią tego optymizmu u wszystkich. Decyzja nie jest w tym wypadku wątpliwą. Będzie to jednak nietylko decyzja klubu parlamentarnego, ale przekonanie całej ludności żydowskiej, że gdy o Żydów idzie, granice między obozem reakcji i postępu w Polsce zacierają się, zanikają.

Temu przekonaniu odpowie decyzja Koła. Ona w wielkiej mierze od Rządu zależy.

Na razie stoimy przed ostateczną decyzją.

Pos. Dr Abraham Insler.

Dziś w numerze:

Wielka mowa prezydenta Weizmanna w Bostonie.
Przebieg ustnej rozprawy w sprawie odwołania od wymiaru podatku obrotowego.
Dział sportowy.
Jutro: Lekarz domowy.

Delegacja Koła żyd. u ministra skarbu

Sześć postulatów żydowskiego kupiectwa.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 20. 12. Sin. Dzisiaj zjawiła się u min. skarbu p. Czechowicza delegacja Koła żydowskiego w osobach pp. posła Wiślickiego i sen. Truskera, którzy przedstawili p. ministrowi następujące postulaty: 1) Całkowite lub częściowe umorzenie podatków dla zrujnowanych kupców, począwszy od 1 stycznia 1927, 2) Liberalniejsze traktowanie sprawy patentów, 3) Obniżenie odsetek i kar za zwłokę w zapłaceniu podatków z 4 na 2 procent. 4) Zwolnienie eksportu od podatku obrotowego, 5) Zwolnienie od podatku obrotowego IV. kategorji handlowej, 6) Liberalniejsze traktowanie kupców branży kolonialnej.

Nieprawdziwe pogłoski o pożyczce zagranicznej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 20 12 (Sin.) W ostatnich dniach ukazują się w prasie notatki o pożyczkach zagranicznych dla Polski w których podawane są sumy ewentualnej pożyczki i szczegóły warunków tej pożyczki oraz wymienione są grupy finansistów z którymi rząd rzekomo prowadzi pertraktacje, a ponadto kolportowane są pogłoski o rzekomym wydzierżawieniu monopolu spirytusowego względnie tytoniowego. Ministerstwo skarbu wyjaśnia, że wiadomości zawarte w tych pogłoskach nie odpowiadają faktycznemu stanowi rzeczy.

Wszystkie urzędy pocztowe będą przyjmowały telegramy

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 20 12 (Sin) Z dniem 1 stycznia 1927 wszystkie urzędy pocztowe, nawet te które nie posiadają telegrafu, zobowiązane są przyjmować depesze i przesłać je do najbliższego urzędu telegraficznego.

Uchwały Rady Naczelnej P. P. S.

Stosunek do rządu. — Walka z obozem Wielkiej Polski.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 20 12 (Sin) Dzisiaj zakończone zostały obrady Rady Naczelnej PPS. Rada po wzięła następujące rezolucje:

1) Rada Naczelna PPS przyjmuje do wiadomości uchwałę CKW o przejściu do opozycji i zaznacza, że przejście do opozycji nie ma na celu obalenia gabinetu Piłsudskiego, ale rekonstrukcję gabinetu i wyeliminowanie z niego żywiołów monarchistycznych i reakcyjnych, oraz zmianę kursu polityki gospodarczej w myśl żądań klasy robotniczej i zmianę kursu polityki wewnętrznej w szczególności wobec mniejszości narodowych.

2) Rada Naczelna PPS stwierdza, że utworzenie się obozu Wielkiej Polski uważać należy za organizowanie się polskiego faszyzmu. Rada Naczelna PPS oświadcza, że wszelkim poczynaniom obozu Wielkiej Polski PPS przeciwstawi się z całą siłą.

3) Rada Naczelna PPS stwierdza, że próba odrodzenia reakcyjnej Narodowej Demokracji skłonić musi klasę robotniczą do ścisłego porozumienia się z innemi organizacjami demokratycznemi.

Smetona wybrany prezydentem Litwy

Kowno. 20. 12. PAT. Radiostacja kowieńska o godz. 14,30, ogłosiła następujący komunikat: Dnia 18 bm. o godzinie 23 prezydent Grinios zrzekł się stanowiska. Dziś dnia 19 bm. o godzinie 14,15 został zwołany w Kownie sejm przy udziale 44 posłów. Dotychczasowy marszałek sejmu Staugajtis zrzekł się przewodnictwa. Marszałkiem sejmu wybrany został Stulginski. Następnie sejm wybrał 33 głosami nowego prezydenta Republiki Antoniego Smetonę. Smetona eskortowany przez oddział kawalerji udał się bezpośrednio z sejmu na zamek. W posiedzeniu sejmu brali udział tylko przedstawiciele prawicy. Demokraci nie byli reprezentowani. Z pośród mniejszości narodowych obecny był jeden Polak, jeden Żyd i 2 przedstawicieli Kłajpedy. Na posiedzenie przybył korpus dyplomatyczny.

* * *

Ryga. 20. 12. Półoficjalne źródła litewskie wyjaśniają zwrot użyty w jednej z proklamacji nowego rządu, która stwierdziła, że przewrót był rozwinięciem akcji przeciwko zaprzedaniu przez dotychczasowy rząd kraju komunistom i innorodcom należy rozumieć w ten sposób, że słowo „innorodów" nie odnosi się do Żydów.

Komuniści gotują się do marszu na Kowno i -- Wilno

Wilno. 20. 12. Według otrzymanych tutaj wiadomości w niektórych miejscowościach powiatu szawelskiego grupują się oddziały komunistyczne, na czele których stanął pułkownik Żemajtis. Sztab generalny mieści się w majątku bar. Koffa. Do akcji komunistów zgłosili swój akces b. minister obalonego rządu Potełło i komisarz Angaretis przybyły niedawno z Rosji. Komuniści wydali do ludności odezwę, w której wzywają do wstępowania do swoich oddziałów, celem marszu na Kowno, gdyż po zdobyciu Kowna jest zapewniona pomoc zbrojna ze strony Rosji sowieckiej dla marszu na Wilno.

Żydowski trust emigracyjny

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Berlin. 20. 12. ŻAT. Wczoraj otwarta została tutaj sesja wielkiej Rady „Emig-Direkt". Przewodniczący Rady Dr. Krejnin powitał przedstawicieli Wszechświatowej Żydowskiej Organizacji Emigracyjnej. Przewodniczącym sesji wybrany został p. Leo Motzkin. Między przedstawicielem „Emig-Direktu" Dr. Krejninem, przedstawiecielem „Hiasu" Drem Bernsteinem oraz przedstawicielem „Ici" Drem Singerem doszło do porozumienia w sprawie prowadzenia wspólnej działalności w dziedzinie emigracji i ochrony emigrantów.

„Emig-Direkt" „Hias" i „Ica" utworzą wszechświatowy trust dla spraw emigracyjnych. Siedzibą trustu będzie Berlin.

Manifest 40 profesorów amerykańskich

O zmianę stanowiska St. Zjedn. wobec Europy.

Nowy Jork. 20. 12. PAT. 40 profesorów uniwersytetu w Kolumbi ogłosiło manifest, że Stany Zjednoczone nie zdają sobie dostatecznie sprawy z wysiłków czynionych przez Europę, celem utrwalenia pokoju i zalecają Stanom Zjednoczonym zmianę stanowiska w sprawie wierzytelności europejskich i spowodowania zwołania konferencji międzynarodowej, któraby zajęłaby się powtórnym rozważeniem problemów długów wojennych i odszkodowań oraz związaną z nimi kwestją z dziedziny polityki handlowej i przemysłowej, przyczem wykonywanie planu Davesa nie powinno być przerwane. Autorzy manifestu podkreślają, że wojna europejska była również wojną Ameryki i że Stany Zjednoczone nie uświadamiają sobie ostat- nie wartości materjalnych i moralnych, jakie Ameryka uzyskała od sprzymierzonych wzamian za pomoc im udzieloną. Formuła o zdolności płatniczej dłużników jest niesprawiedliwa. Dotychczasowe uregulowanie długów wojennych przedstawia nieznaczne korzyści dla podatnika Ameryki, a nieprzejednane stanowisko Stanów Zjednoczonych wywołało w Europie niebezpieczny odźwięk.

Ministrowie u Prezydenta Rzeczypospolitej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 20 12 Sin. Pan Prez. Rzeczypospolitej Mościcki przyjął dzisiaj p. wicepremjera Bartla oraz min. Zaleskiego, którzy złożyli mu sprawozdanie o obecnej sytuacji zagranicznej państwa.

Odprawa inspektorów armji

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 20 12 Sin. Dzisiaj zakończyła się odprawa inspektorów armji u marsz. Piłsudskiego, jako gen. inspektora sił zbrojnych.

Urlopowanie żołnierzy

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 20 12 Sin. W związku z nadchodzącemi świętami min. spraw wojskowych wydało rozkaz urlopowania żołnierzy od 23 grudnia do 6 stycznia. Urlopowanie odbędzie się w dwóch kolejkach, jedna od 23 do 27 XII, druga od 28 XII do 6 stycznia 1927.

Przewrót na Litwie.

Smetona

Hrabia Arco i „arcoletta"

„Arcoletta" — dzieło hrabiego Arco — jest najnowszym wynalazkiem w dziedzinie radjofonji. Jest to detektor, który umożliwia zupełnie wyraźne odbieranie rozmów radjowych.

Prof. Weizmann o polityce sjonistycznej

Doniosła mowa prezydenta Organizacji Sjonistycznej na konferencji w Bostonie.

Donosiliśmy już pokrótce o przebiegu konferencji, poświęconej akcji palestyńskiej w Bostonie. Konferencja ta była zakończeniem dotychczasowej akcji i zapoczątkowaniem nowej wielkiej akcji palestyńskiej, na której czele stoi obecnie prof. Weizmann. Na konferencji tej wystąpił prof. Weizmann z trzygodzinnem przemówieniem, oświetlając wszechstronnie wszystkie szczegóły polityki sjonistycznej. Głównem hasłem konferencji było jedność i pokój. W tym duchu były wygłoszone także przemówienia. Po przemówieniach dra Jerzego Halperna dra Arlosorowa, Emanuela Neumanna i innych zabrał głos prof. Weizmann, który powiedział m. in.:

„Stoimy obecnie w okresie tworzenia się naszego dzieła. Oczy całego narodu i Palestyny zwrócone są ku nam, Stwierdzam, że

nasz stosunek do państwa mandatowego

nie jest stosunkiem poniżenia i ciągłych starań, lecz stosunkiem ludzi, żądających z poczuciem słuszności swych praw i domagających się ich spełnienia. Wprawdzie rząd palestyński nie uczynił dotąd wszystkiego, do czego był zobowiązany i wiele części mandatu dotąd nie zostało zrealizowanych, lecz mam nadzieję, że wkrótce nadejdzie dzień, w którym wszystko zostanie urzeczywistnione.

ODPOWIEDŹ OPOZYCJI.

Jest rzeczą niezmiernie łatwą stanąć w pozycji bohatera i wołać: „Żądamy tego i żądamy owego". Sam potrafiłbym wypowiedzieć takie żądania, któreby zapaliły serca słuchaczy na każdem zgromadzeniu. Lecz nie znajdujemy się zawsze na zgromadzeniach sjonistycznych, Stajemy często przed światem twardym, zimnym, zrównoważonym, światem, który nie zna Sjonu i który osądza sprawy żydowskie z zupełnie innego punktu widzenia, niż my, światem, który nie rozumiał i nie chciał zrozumieć idei odrodzenia żydowskiego. Świat ten odpowiada nam zupełnie zimno: „Aby nie naruszyć bezpieczeństwa tego, lub owego stanu politycznego, lepiej jest nie uczynić nic dla żydowskiej siedziby narodowej". Ciężkie zadanie spoczywa na nas, bo musimy tłomaczyć nietylko Żydom, lecz i nie-Żydom treść naszych dażeń.

Nasz stosunek do rządu palestyńskiego

zależny jest od jednego czynnika podstawowego, od miary naszych sił w samej Palestynie. Zbudowaliśmy naszą organizację na zasadach demokracji. Mniejsza o to, czy tak jest dobrze, czy źle, lecz demokracja liczy się tylko z nagiemi cyframi, a obecnie posiadamy w Palestynie 160.000 Żydów wobec 500, czy 600 tysięcy Arabów. Wprawdzie nasza mniejszość posiada większą wartość, — nie chcę przez to broń Boże, obrazić obecnej większości w Palestynie, — była ona tylko mniej szczęśliwą od nas pod wieloma względami. Nie korzystali oni, jak my, z kultury europejskiej. Lecz różnica między nami a nimi, usuwająca różnicę co do wartości, jest ta, że oni znajdują się w kraju od wielu lat, a my przybywamy do kraju i musimy starać się przywiązać do niego. Prawdą jest, że to jest nasza ojczyzna, lecz w ich oczach jest to ich ojczyzna i ażeby powstała harmonja wśród tych dwóch krańców, trzeba, ażebyśmy zrozumieli ich, podobnie, jak my chcemy, by oni nas zrozumieli.

Odnośnie do

Jewish Agency

muszę stwierdzić, że **nasza dotychczasowa działalność była tylko wstępem do tego, co na leży czynić w Palestynie.**

Musimy rozszerzyć naszą pracę i wciągnąć do pracy nowe siły, któreby razem z nami ponosiły ciężar. **W niczem nie zrezygnujemy ze zasad sjonistycznych, ale powinniśmy iść ręka w rękę z tymi, którzy naprawdę chcą z nami pracować.** Rokowania w sprawie Jewish Agency prowadziliśmy z wielką ostrożnością, a niejednokrotnie także w przykrej atmosferze. Lecz mam nadzieję, że wszystko to zostanie w sposób pokojowy załatwione. Zasadniczą podstawą odbudowy naszej ojczyzny była dotąd i będzie nadal kolonizacja rolna. Wprawdzie istnieją wielkie możliwości dla rozwoju handlu i przemysłu w Palestynie, dogodnej dla tych celów z powodu położenia geograficznego, ale możliwości emigracyjne zależą wyłącznie od rozwoju rolnictwa. **Aby osiedlić 25,000 Żydów, potrzeba nam 10 miljonów dolarów rocznie.**

Czyni się zarzuty, że rząd angielski nie oddaje nam gruntów rządowych, podczas gdy ziemia Beisan została oddana Arabom. Odpowiadam na to: To co posiadamy w ręku w Palestynie, jest ziemią dogodną dla kolonizacji. Grunta rządowe to przeważnie grunta nieurodzajne. Bejsan została oddana Arabom przez dawnego wysokiego komisarza Palestyny, Herberta Samuela, na skutek specjalnego zarządzenia. Walki zbrojnej o ziemię nie możemy prowadzić. Jesteśmy dumni z tego, że Palestynę zdobywamy nie mieczem, lecz **pracą.**

Transjordanja należy do Arabów, na podstawie specjalnej deklaracji, a jeśli zażądamy zmian tej deklaracji w tym kierunku, by Transjordanję przyznano nam, może zaistnieć niebezpieczeństwo zmiany i naszej deklaracji. W Palestynie mamy możność osiedlenia w krótkim czasie miljona Żydów. Jedyną przeszkodą jest tylko sytucja ekonomiczna. Jeśli żydostwo amerykańskie będzie dbało o stronę ekonomiczną odbudowy, otworzy się nowy teren dla emigracji. **Klucz leży w rękach żydostwa amerykańskiego.**

Na horyzoncie politycznym

O jednolity front chłopski

Prezydjum klubu i stronnictwa P. S. L. „Wyzwolenie" otrzymało od prezesów zarządu głównego i klubu parlamentarnego stronnictwa chłopskiego pp. Walerona i Dąbskiego pismo, które, powołując się na okoliczność, że w roku 1927 odbędą się niewątpliwie wybory do wszystkich samorządów oraz do sejmu i senatu, zwraca uwagę na konieczność wygrania tych wyborów i zdobycia większości chłopskiej. W myśl tego nakazu prezydjum klubu i Stronnictwa Chłopskiego proponuje prezydjum klubu i stronnictwa „Wyzwolenie" natychmiastowe połączenie stronnictw i klubów poselskich w jedno wielkie i silne stronnictwo i w jeden klub sejmowy. Pismo kończy się prośbą o szybką decyzję, aby można jaknajprędzej rozpocząć wspólną pracę.

Przesilenie rządowe w Niemczech

Po podaniu się gabinetu dra Marksa do dymisji zaczęły się u prezydenta Hindenburga audjencje przywódców parlamentarnych. Na podstawie dotychczasowych rezultatów okazuje się, że nowy rząd będzie mógł być dopiero utworzony w drugiej połowie stycznia 1927, a to z powodu feryj świątecznych. Charakterystyczną dla sytuacji jest gwałtowna polemika między ludowcami Stresemanna a nacjonalistami, którym zarzucają, że do spółki z socjalnymi demokratami obalili rząd. Należy się poważnie liczyć, że nowy rząd utworzy centrum, a premjerem najprawdopodobniej będzie dr Wirth, względnie ponieważ przeciw osobie dra Wirtha socjaliści podnoszą pewne zarzuty, można się spodziewać, że obecny kanclerz dr Marks otrzyma powtórną misję utworzenia gabinetu.

W pewnych kołach wysuwają znowu kandydaturę byłego kanclerza dra Luthra, ale ta kandydatura ma mało widoków powodzenia, ponieważ między Luthrem a Hindenburgiem nie istnieje już dawna przyjaźń, a także dr Stresemann nie jest zwolennikiem dra Luthra.

Socjalna demokracja do rządu wprawdzie nie wejdzie, ale będzie cicho popierała gabinet centrum, atoli pod warunkiem, że w nim nie będą zasiadali dotychczasowy minister spraw wewnętrznych dr Külz, ani też dotychczasowy minister Reichswehry dr Gessler.

Z teatru im. J. Słowackiego

„KREDOWE KOŁO", poemat dramatyczny w 5 aktach opracował Klabund.

Przekład Michaliny Szwarcówny

Dramat chińskiego poety z XIV wieku Li-King-Tao opracowany przez współczesnego poetę niemieckiego, występującego pod pseudonimem „Klabund".

Bogata literatura chińska jako ucieczka i ratunek przed wyjałowieniem współczesnego dramatu europejskiego.

Klabund, autor wspaniałej opowieści o generale Moreau poeta wrażliwy na niedolę człowieka użył motywów prastarej bajki chińskiej, by wykrzyczeć we wszechświat swój serdeczny protest przeciwko ciemiężeniu człowieka przez człowieka.

* * *

Znajduje się w „Kredowem kole" jedna scena, która zawiera w sobie całą zawartość dramatu. Oto biedna Czang-Haitang, w tak wzruszjący sposób walcząca z ludzkiem okrucieństwem upada w swej drodze do Pekingu pod ciężarem przywiązanej do szyji obroży.

Ponieważ żołnierze tylko się nad nią znęcają, więc chce przynajmniej w niebiosa wykrzyczeć, gwiazdom swoją oznajmić niewinność. „Nie wolno spać, gdy się człowiekowi dzieje krzywda" — woła Czang Haitang. Krzyk ten poprzez stulecia się rozlega, a chociaż go zagłuszają wrzaski żołnierskie, tony saxofonu, szatańskie wycia pogromów, jednak od czasu zjawia się przynajmniej poeta i woła: „Nie mogę milczeć, nie można spać, gdy człowiekowi dzieje się krzywda".

„Trzy są potęgi — mówi ktoś w tym dramacie — a mianowicie: niebiosa, ziemia i człowiek". Człowiek jest potęgą równą niebiosom i ziemi ale nie zdaje sobie sprawy z tej potęgi, nie wyzwala jej w sobie, lecz zakuwa w kajdany. Gdybyc złowiek wiedział że jest potęgą, inaczej urządziłby sobie życie. Niestety wiedzą o tem tygrysy w skórze ludzkiej i dlatego urządzają sobie życie, fundując je na ludzkiej krzywdzie i niedoli.

* *

A jednak mandaryn Ma, jeden z wampirów, u którego drzwi na znak protestu powiesił ojciec Czang-Haitang, ponieważ nie mógł zapłacić podatku, pod wpływem miłości przeistoczył się zupełnie i odkrył w sobie ludzkie serce. Istnieje więc siła, która może zwierzę w człowieku unicestwić, a tą siłą jest miłość".

Banalna prawda? Jakże jednak nieśmiertelna.

Reszta — to bajeczka. Miła, sympatyczna bajeczka o cesarzu sprawiedliwym, o biednej gejszy która po straszliwych cierpieniach zostaje cesarzową. Przyszłość swą wyczytała biedna gejsza w kredowem kole, które dla Chińczyka jest nie tylko geometryczną figurą, lecz głębokim symbolem prawdy ukrytej w życiu.

Nie opowiem wam tej bajeczki, bo idźcie sami do teatru, a usłyszycie ją. Z dobrym, rzewnym uśmiechem na ustach będziecie ją śledzić, bo będzie wam się zdawało, żeście znowu dziećmi, że w „lilijowy" zmierzch wieczora opowiada wam ją ktoś bardzo bliski i kochany.

* * *

Rzecz wyreżyserował p. Sosnowski bardzo starannie. Nie znam chińskiego teatru i nie wiem czy wiernie zachował koloryt tak miejsca jak i czasu. Wydaje mi się zresztą to obojętnem, bo charakter i koloryt bajki został zachowany, a to jest najistotniejszem w „Kredowem kole".

Rolę biednej Czang-Haitang odegrała p. Hańska, która po raz pierwszy w tym sezonie wystąpiła w teatrze. Kreacja była na ogół udana, chociaż sceny pełne tragicznego patosu nie miały dostatecznej siły, natomiast liryczne momenty znacznie silniejsze robiły wrażenie.

Doskonałe sylwetki stworzyli p. Kłońska Sauerowa, panowie Socha, Niewiarowicz, Burnatowicz i Suchecki.

Element groteski, barwnie wcałość wpleciony reprezentowali p. Komarnicki, p. Zalewska, p. Leliwa oraz pp. Turski i Filus.

Dekoracje miłe, ujmujące, żywo dużo dodały czaru całości, która bardzo sympatyczne robiła wrażenie.

M. Kanfer.

Reforma administracji państwowej w Czechosłowacji w duchu autonomji

Od dłuższego czasu toczą się rokowania między gabinetem Svehli a partją słowacką o przystąpienie do koalicji rządowej. Chodzi tu o wynalezienie formy, któraby zaspokoiła autonomiczne żądania Słowaków. W tym celu przygotowują zasadniczą reformę administracji państwowej, która ma być przeprowadzona na następujących podstawach: Cała republika czesko-słowacka podzieloną zostanie na cztery części, a mianowicie: Czechy, Morawy i Sląk, Słowącja i Ruś podkarpacka. Dotychczasowe granice między Morawami a Sląskiem zostaną zniesione. Każde z tych terytorjów otrzymuje swój własny sejm, a mianowicie Czechy sejm składający się z 90 posłów, Morawy i Sląsk z 45, Słowacja z 42, Ruś karpacka z 32, Wybory mają być przeprowadzone w jesieni 1927 r. Partja słowacka oświadczyła, że projekt ten może posłużyć jako podstawa do zawarcia ugody czesko-słowackiej.

Walka między Turattim a Mussolinim

Polityczna wolność we Włoszech pod międzynarodową kontrolą?

Po ostatnim zamachu na swe życie wprowadził Mussolini system zakładników, tj. szczególnie troskliwą opieką otaczał swych politycznych przeciwników, których uczynił niejako osobiście odpowiedzialnymi za swe życie. Największą troskliwością otaczał Filipa Turattiego, sędziwego i powszechną miłością otaczanego wodza socjalizmu włoskiego. Policja czuwała dniem i nocą u drzwi mieszkania Turattiego. wa. swoją opieką otaczała prawie każdy pokój Turattiego. By zmylić czujność policji, położył się Turatti do łóżka, symulując chorobę. Na szczęście mieszkanie Turattiego miało jedne drzwi, które uszły uwadze policji. Tymi drzwiami prowadzącemi do graniczącego z jego mieszkaniem baru uciekł Turatti, a następnie na małej łódce motorowej przedostał się do Korsyki, a stamtąd wyjechał do Paryża. Skoro się Mussolini o jego ucieczce dowiedział, wpadł w wściekłość, udzielił dymisji kwestorowi policji z Medjolanu, kazał przyaresztować domowników Turattiego i jego lekarza przybocznego. Lecz te akty zemsty nie zmieniły wcale sytuacji.

Po przybyciu Turattiego do Paryża socjaliści włoscy przebywający na emigracji zaczęli wydawać swój organ centralny „Avanti“ na razie jako tygodnik, oraz wybrali nową egzekutywę partyjną. Na pierwszem posiedzeniu tej nowo obranej egzekutywy przyjęta została rezolucja, by zwrócić się do drugiej międzynarodówki z wnioskiem następującym: Ponieważ włoski faszyzm staje się niebezpieczeństwem dla Europy, ponieważ wewnątrz kraju uniemożliwia wszelką agitację przeciwko imperjalizmowi, ponieważ prowokuje międzynarodową wojnę, przeto należy walkę z faszyzmem uważać za sprawę obchodzącą proletarjat Europy. Frakcje socjalistyczne wszystkich krajów mają żądać, by wewnętrzne stosunki Włoch poddać pod kontrolę Ligi Narodów.

Ta rezolucja najprawdopodobniej zostanie przez międzynarodówkę socjalistyczną uwzględnioną i we wszystkich parlamentach europejskich, gdzie socjaliści mają swoje odrębne frakcje, zgłoszą oni w tym duchu interpelacje. — Chociaż bezpośredniego skutku te interpelacje mieć nie będą, gdyż do wewnętrznych spraw państwa włoskiego nie będzie można się wtrącać, jednakowoż moralnego znaczenia odmówić im nie można.

Celem uniknięcia przerwy w wysyłce pisma prosimy o rychłe odnowienie prenumeraty na miesiąc styczeń, załączonym do dzisiejszego numeru czekiem P. K. O.

Protest żydostwa krakowskiego

przeciw ekscesom antyżydowskim w Rumunji

Kraków, 21 grudnia

W niedzielę przed południem odbyło się w gmachu kahału, zwołane przez Komitet Rejonowy Sjońskiej Partji Pracy Hitachdut, zgromadzenie ludowe z porządkiem dziennym: „Obecne położenie Żydów w Rumunji“.

Masowe zebranie otworzył prezes K. R. Hitachdutu, Dr. **Menasche**, analizując w treściwem przemówieniu położenie żydostwa, w szczególności we wschodniej Europie, w związku z wzmagającą się w wielu krajach reakcją polityczną. W tej sytuacji szczególnie niebezpieczną staje się sytuacja mniejszości żydowskiej. Obowiązkiem żydostwa światowego jest przyjść z pomocą zagrożonym braciom.

Dr. Berkelhammer wywodzł: Premjer rumuński wydał zarządzenie, celem energicznego przywrócenia spokoju i porządku. A więc ekscesy miały miejsce. Zaprzeczenie pos. rumuńskiego w Warszawie okazuje się dyplomatyczną go łosłownością. Protesty żydowskie, jak widać doniosły pożądany skutek, skoro rząd rumuński obiecuje stłumić ekscesy. Dyrektor oddziału dla mniejszości narodowych przy Lidze Narodów, p. Colban, nie przyjął telegramu Koła Żydowskiego. Ze względów formalnych miał może rację. Ale trudno nie używać „gwałtownych“ wyrażeń, gdy dzieją się gwałtowne rzeczy. Atoli i ten „gwałtowny“ telegram zrobił swoje, bo zwrócił uwagę opinji światowej na położenie żydostwa rumuńskiego. W solidarności ogólno-żydowskiej leży nasza siła moralna. Tylko na tej drodze możemy przyjść z pomocą żydostwu rumuńskiemu, które od dziesiątek lat walczy przeciw polityce eksterminacyjnej inteligencji i rządu — o utrzymanuie swego bytu.

Swietną mowę wygłosił **Dr. Terło:** Żalą się niektóre państwa na Wschdzie Europy na wielki odsetek mniejszości narodowych. Żal niesłuszny — jeśli chce się mieć wielkie państwo i rozległe granice, to musi się zgodzić i na duży odsetek mniejszości i tym mniejszościom dać całkowite równouprawnienie. Rumunja uciska swe chłopstwo i swą klasę robotniczą. Niema tam prawdziwej demokracji. Inteligencja idzie w pierwszych szeregach reakcji. Lud jest dobry i łagodny, studenci rozbestwiają tłum. W roku 1903 urządzali pogrom w Kiszyniewie ciemni chuliganie, w roku 1926 bili Żydów — akademicy.

W dyskusji zabrał głos, plotąc trzy po trzy, młodociany „lewicowiec“, któremu dał Dr. Terło ciętą odpowiedź, poczem przyjęto jednogłośną rezolucję:

„Zgromadzeni na mityngu w dniu 19 grudnia 1926, zwołanym przez S.P.P. Hitachdut: 1) protestują uroczyście przeciw wykroczeniom antysemickim inteligencji rumuńskiej przy poparciu rządu rumuńskiego,

2) Przesyłają żydostwu rumuńskiemu, ciężko walczącemu o należne prawa obywatelskie i narodowe, wyrazy solidarności we walce,

3) Przesyłają pozdrowienia młodzieży żydowskiej w Rumunji, która potrafiła godnie stanąć w obronie czci żydowskiej, i która daje rękojmię, iż nie ulęknie się teroru reakcji rumuńskiej.

4) Apelują do demokracji rumuńskiej, by otwarcie stanęła do walki z szowinizmem rumuńskim, który gnębi wszystkie mniejszości narodowe, a w szczególności ludność żydowską.

5) Apelują do Ligi Narodów, by swym wpływem spowodowała rząd rumuński do energicznego wkroczenia celem przywrócenia spokoju i zapewnienia mniejszości żydowskiej swobodnej egzystencji politycznej i gospodarczej.

Protest kahału krakowskiego

Na posiedzeniu krakowskiej Rady wyznaniowej, odbytem w niedzielę 19 bm. uchwalono jednomyślnie następujący wniosek nagły radców Dra Oberländera i posła Stempla w sprawie pogromów w Rumunji:

„Rada wyznaniowa gminy żydowskiej w Krakowie zakłada wobec świata cywilizowanego, jak najostrzejszy protest przeciw pogromom i dzikim prześladowaniom ludności żydowskiej w Rumunji, depcącym wszelkie prawa boskie i ludzkie. Rada wyznaniowa łącząc się w bólu, z całą ludnością żydowską rumuńską, przesyła jej wyrazy głębokiego współczucia i braterskiej solidarności“.

Echa pogromów w Rumunji

Prezydjum Koła Żydowskiego wysłało do Komitetu Delegacji Żydowskich w Paryżu odpisy telegramów, wysłanych do Ligi Narodów oraz odpowiedź p. Colbana, komunikując równocześnie o stanowisku Koła Żydowskiego wobec tej odpowiedzł. Koło Żydowskie prosi Komitet Delegacyj, by zapoznał się z przesłanym materjałem i podjął odpowiednie kroki, celem ochrony mniejszości żyd. W Rumunji.

Kellog

Sekretarz dla spraw zagranicznych Stanów Zjedn. Ameryki Półn. Frank Billings Kellog kończy 22 bm. 70-ty rok życia.

Ze spraw szkolnictwa żydowskiego

W niedzielę dnia 12 bm., odbyło się w Łodzi plenarne posiedzenie Wydziału Wykonawczego Związku Zrzeszeń Społecznych utrzymujących żydowskie szkoły średnie w Polsce. W posiedzeniu wzięli udział oprócz członków Prezydjum Związku (pp. Senator Dr. Braude, Dr. Schweig i Dr. Tartakower): pp. Becker (Płock), Cederbaum (Międzyrzec), Ersler (Włocławek), Falc (Kutno), Frenkiel (Radom), Hurwicz (Tomaszów), Kopiński (Częstochowa), Lewkowicz (Kolisz), Dr. Pelc (Kielce).

Posiedzenie zastanawiało się nad projektem jednolitej organizacji żydowskiego społecznego szkolnictwa średniego, do której należałyby zarówno Zarządy szkół, jak i nauczycielstwo w nich pracujące projektem, który wyłonił się w sferach nauczycielskich i został przedstawiony Wydziałowi Wykonawczemu. Po dłuższej dyskusji uchwalono, iż podstawą takiej organizacji, do której zasadniczo należy dążyć, musi być powstanie oddzielnej organizacji nauczycielstwa pracującego w szkołach społecznych, z którąby można było ustalić sposób ścisłego współdziałania i ewentualnie zlania się w przyszłości. Następnie omawiano sprawę założenia spółdzielni kredytowej szkolnictwa społecznego, któraby umożliwiła szkołom uzyskanie taniego kredytu i zaopatrzenie się w pomoce naukowe na dogodnych warunkach. Uchwalono założyć taką spółdzielnię i przyciągnąć do niej jako udziałowców nietylko szkoły jako takie, lecz także szerokie rzesze rodziców i sympatyków szkolnictwa. Celem opracowania statutu i poczynienia wszelkich wstępnych kroków została wyłoniona specjalna komisja.

Posiedzenie uchwaliło też poświęcać na przyszłość więcej uwagi propagandzie idei szkolnictwa społecznego drogą prasy. Z innych uchwał należy nadmienić polecenie Prezydjum Związku opracowania wzorowego katalogu bibljotek szkolnych, jakoteż stwierdzenie konieczności silnego akcentowania momentów narodowych w wychowaniu szkolnem niezależnie od znacznego rozszerzenia programu nauk judaistycznych zatwierdzonego przez Ministerstwo W. R. i O. P., a to drogą uroczystości i obchodów szkolnych.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Ustna rozprawa przed Komisją Odwoławczą dla podatku przemysłowego

Artykuł 90 ustawy o podatku przemysłowym brzmi: „O ile płatnik lub jego pomocnik (ma być pełnomocnik) wyraził w odwołaniu życzenie złożenia wyjaśnień, należy go zawiadomić o terminie wyznaczonym do rozpatrzenia, przynajmniej na 8 dni przed posiedzeniem Komisji."

Korzystając z tego przepisu stawia niemal każdy rekurent wniosek o powołanie go na posiedzenie Komisji Odwoławczej, po raz pierwszy bowiem ma sposobność osobistego zetknięcia się z ludźmi, którzy nakładają na niego ciężary, mimo, iż jego sprawa jest już w drugiej instancji. Nie wchodzę w to, czy jest to słusznem, że dopiero w dniu rozstrzygnięcia sprawy w II. instancji płatnik może ustnie wyjaśniać i bronić swe sprawy, ale chcę dać szerokim kołom rekurentów wskazówkę jakie znaczenie w toku całego postępowania ma rozprawa przed Komisją Odwoławczą, co może rekurent na rozprawie podnieść, a co winien uczynić jeżeli mu zależy na pomyślnym wyniku.

Na ustnej rozprawie przed Komisją Odwoławczą należy składać wyjaśnienia. Przedewszystkiem musi się stanąć przed Komisją Odwoławczą, która według ustawy składa się z przewodniczącego, dwóch urzędników Izby skarbowej, tudzież z 8—10 obywateli. Minimalna więc ilość członków Komisji Odwoławczej wynosi z przewodniczącym 11 osób, a do ważności uchwał wymaga ustawa obecności przynajmniej połowy członków prócz przewodniczącego. Nie można więc odbywać rozpraw w obecności dwóch urzędników skarbowych i 1 zastępcy płatników, płatnik winien baczyć na obecność wymaganego minimum i odmówić wyjaśnień przed zdekompletowaną Komisją Odwoławczą, jak ona w praktyce często urzęduje.

Płatnik może stanąć osobiście lub też może się dać zastąpić. W tym wypadku musi swemu pełnomocnikowi wręczyć pełnomocnictwo. Pełnomocnikiem może być każda osoba, która potrafi sprawy bronić, a więc członek rodziny kierownik przedsiębiorstwa i adwokat.

Ustawa uprawnia płatnika do udzielania wyjaśnień. Wyjaśnienia mają dotyczyć, albo wogóle obowiązku podatkowego, w wypadku jeżeli ktoś rekuruje z tej przyczyny, że nie prowadzi żadnego przedsiębiorstwa, lub że nie prowadzi przedsiębiorstwa podlegającego podatkowi przemysłowemu, albo wysokości obrotu, albo stopy poddatku. Nie jest słusznem jak utrzymują władze skarbowe, że wyjaśnienia mogą tyczyć tylko zarzutów podniesionych w odwołaniu. Owszem, z brzmienia ustawy wynika, że chodzi o wyjaśnienia w najszerszem tego słowa znaczeniu, wyjaśniać można tak materjał zebrany przez władzę jak materjał dowodowy zaofiarowany w odwołaniu a nadto wszystko, co jest dla wymiaru decydujące i uzasadnia żądanie płatnika w kierunku zniesienia lub ograniczenia wymiaru. Do wyjaśnień należy też możność przedkładania pewnych dowodów pozostających w związku ze złożonemi wyjaśnieniami.

Trzeba wiedzieć o tem, że pomijając specjalne wypadki, władze oceniają obrót „na oko", opierając swe wnioski na dowodzie o bardzo wątpliwej wartości, jak rzeczoznawcy. Opinje rzeczoznawców odbiegają od rzeczywistości, o czem świadczy najlepiej wzrastająca z półrocza na półrocze ilość rekursów. Tym opinjom należy przeciwstawić dowody z wszelkich zapisków, dokumentów, wyciągów książkowych. Wystarczą wyciągi z ksiąg dostawców, komitentów, na okoliczność, że odnośny kupiec z tą firmą miał określone w wyciągu obroty. Jeżeli się do tego doda oświadczenie czy to dwóch kupców, czy stowarzyszenia kupieckiego, czy kartelu, czy też organizacji branżowej, że dany kupiec stoi wyjątkowo lub przeważnie w stosunkach handlowych z firmą, której wyciągiem się legitymuje, otrzymamy dowód pośredni na przypuszczalną wysokość obrotu tego kupca.

Można się bronić wyciągiem urzędu pocztowego, lub kolejowego na wysokość otrzymanego, lub wysłanego towaru, wyjaśniać na ustnej rozprawie, czy cała wartość towaru wykazanego w powyższych wyciągach, stanowiła w odnośnem półroczu obrót, względnie jaka część i z jakiego powodu nie podlega opodatkowaniu. Nie wszystko, co ktoś sprowadza, wysyła, nabywa lub sprzedaje jest już obrotem podlegającym podatkowi. Dalszem wyjaśnieniem, kwalifikującem się do ustnej rozprawy jest porównanie opodatkowania z innemi przedsiębiorstwami, takiemi samemi, lub notorycznie większemi, a daty co do opodatkowania innych, wolno każdemu przeglądnąć w odnośnym urzędzie gminnym. (artykuł 80 ust. o pod. przem.).

Wielką wagę ma udzielenie wyjaśnień odnośnie do materjału, zawartego w aktach, a zebranego przez władzę, albo z własnej inicjatywy lub na skutek przeprowadzonych dowodów. Władze skarbowe opierają się na wyciągach urzędów celnych, kolejowych, pocztowych, ekspedycyjnych, przemysłowych i często w dobrej wierze przypisują obrót osobie nie właściwej. Od Komisji Odwoławczej należy żądać podstaw, na jakich oparła się I. Instancja i ewentualnie podstawy te należycie wyjaśnić, o ile w danym wypadku są nieścisłe.

Wyniki dowodów, przeprowadzonych na skutek odwołania należy też niejednokrotnie wyjaśnić i uzupełnić, ewentualnie skontrolować, czy przez pewne nieprawidłowości zaofiarowany dowód okazał się ujemny lub niedostateczny.

Składający wyjaśnienia na ustnej rozprawie, winni pamiętać, że bezprzedmiotowe są wyjaśnienia niezwiązane z oceną obrotu tak odnośnie do ilości rodziny, stanu zdrowia itp. Podnosić należy i możliwie dowodzić zaraz odpowiednimi dokumentami, lub poświadczeniami, takie okoliczności, jak położenie przedsiębiorstwa, znaczenie pod względem handlowym dzielnicy, rodzaj artykułów, ich pokupność, stosunek identycznych interesów do ilości mieszkańców i rynku zbytu, pomieszczenie przedsiębiorstwa, ilość dni pracy, ilość osób zajętych w przedsiębiorstwie, wartość towarów stanowiących główny przedmiot przedsiębiorstwa, stosunek towarów opłacających ulgową stawkę do towarów o pełnej stawce itd.

O ile przedsiębiorstwo było kontrolowane przez lustratora, należy się na wynik lustracji powołać, o ile w toku egzekucji prywatnej, lub administracyjnej brano w rachubę cały majątek rekurenta, należy to podnieść albowiem z tego można wnioskować o kapitale obrotowym przedsiębiorstwa, a więc i o prawdopodobnym obrocie.

Kto mimo wszystkich rzeczowych argumentów, nie potrafiłby Komisji Odwoławczej przekonać, temu pozostaje tylko jeszcze jedna droga, to jest Najwyższy Trybunał Administracyjny.

Dr. Leuchter.

Biuro badania cen

W-nrze 122 „Dziennika Ustaw" ogłoszone zostało wydane na podstawie pełnomocnictw rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o ustanowieniu Biura Badania Cen. W myśl rozporządzenia, przy ministrze Przemysłu i Handlu ustanawia się Biuro Badania Cen, które ma za zadanie badanie cen i kosztów własnych w przemyśle i handlu oraz kosztów usług gospodarczych. Biuro podlega bezpośrednio ministrowi przemysłu i handlu i składa się z 9 członków, powołanych przezeń na okres 1 roku, z pośród osób, odznaczających się znajomością życia gospodarczego. Przewodniczącego Biura powołuje minister przemysłu i handlu z pośród jego członków i może go też w każdej chwili odwołać. Przewodniczący Biura lub komisyj Biura mają prawo wzywać do osobistego stawiennictwa właścicieli przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, ich pełnomocników i kierowników a także i pracowników, dostawców, odbiorców i pośredników, celem składania zeznań i dowodów w sprawach, objętych niniejszem rozporządzeniem. Mają oni również prawo delegowania członków biura komisji oraz rzeczoznawców do badania przedsiębiorstw. Odmowa bez usprawiedliwionego powodu zeznań na ustne lub pisemne pytania, dotyczące spraw unormowanych rozporządzeniem lub niestawiennictwo na wezwanie Biura pociąga za sobą grzywnę do 5 tys. zł., nakładana przez przewodniczącego Biura. Przeciw temu orzeczeniu można będzie w ciągu 7 dni odwołać się do właściwego sądu pokoju. Inne postanowienia rozporządzenia dotyczą odpowiedzialności karnej za złożenie nieprawdziwych zeznań, odpowiedzialności członków lub rzeczoznawców biura, winnych ujawnienia wiadomości powziętych przy sprawozdaniu ich czynności, trybu powoływania poszczególnych komisji itp.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 17 grudnia b. r.

Z działalności polsko-palestyńskiej Izby handlowo-przem.

Polsko-palestyńska Izba Handlowo- Przemysłowa, która została zorganizowana na wiosnę br., postawiła sobie za zadanie jaknajintensywniejszy rozwój stosunków handlowych między Polską a Palestyną, oraz stworzenie odpowiednich w tym celu warunków prawnych i ekonomicznych.

Zorganizowanie Izby Handlowej w Warszawie spowodowało też stworzenie równoległej instytucji w Palestynie. Izba Handlowa zabrała wielki materjał informacyjny w sprawie możliwości importowo-eksportowych, nawiązała stały kontakt z Min. Przemysłu i Handlu oraz Min. Spraw Zagr. z konsulatem polskim w Palestynie i angielskim w Warszawie, z wszystkiemi wchodzącemi w grę urzędami państwowymi oraz z najpoważniejszemi instytucjami gospodarczemi. W ten sposób przyczyniła się Izba Handlowa do zawarcia szeregu większych i mniejszych tranzakcyj, przyczyniła się również do zwiększenia eksportu rozmaitych wyrobów polskich do Palestyny i krajów ościennych Bliskiego Wschodu, przez do tarczenie sferom zainteresowanym niezbędnych informacyj i zwrócenie ich uwagi na możliwości eksportowe. W ciągu ostatnich 6 miesięcy Izba Handlowa interesowała się eksportem węgla, drzewa, żelaza, nafty, szkła, likierów i wódek, wikliny, czekolady i cukrów, naczyń kuchennych, instalacji elektrycznej itd.

Wielką wagę przywiązuje Izba do należytego udziału polskiego przemysłu w Międzynar. Targach Bliskiego Wschodu odbywających się 2 razy rocznie w Tel. Awiwie. Izba rozpoczęła, w porozumieniu z polskim konsulatem w Jerozolimie, szeroką działalność w kierunku zbudowania specjalnego polskiego pawilonu na terytorjum wystawy.

ROZWIĄZANIE SYNDYKATU CYNKOWEGO. Dnia 31 grudnia br. zostanie ostatecznie rozwiązany syndykat cynkowni, jednoczący wszystkie cynkownie górnośląskie a mający swą siedzibę w Berlinie. Przypuszczalnie powstanie w przyszłym roku nowa organizacja, w której cynkownie polskie będą miały głos decydujący. W ostatnim wypadku założonoby centralę syndykatu w Warszawie lub Katowicach.

ROZSZERZENIE EUROPEJSKIEGO KARTELU STALOWEGO. Pertraktacje przedstawicieli przemysłu stalowego Austrji, Czechosłowacji i Węgier zostały już zakończone Postanowiono wejść w skład europejskiego kartelu stalowego.

Praca sjonistyczna w Kongresówce i u nas

Redakcji „Cjonistisze Bleter" w odpowiedzi.

W jednym z poprzednich numerów naszego pisma, z okazji wzmianki o ponownem wydawaniu organu „sjonistów radykalnych" — „Zionistisze Bleter" — powiedzieliśmy o pracy sjonistycznej w Kongresówce: „Bardzo wiele dyskusyj i polemik ale mało szekli i mało dochodów na Keren Kajemet i Keren Hajessod".

Uwaga ta — zaprawdę, aż nazbyt oględna i łagodna wobec stanu pracy sjonistycznej w b. Królestwie — wywołała wielkie niezadowolenie naszych towarzyszy z „C. B." Trudno, nie prawiliśmy komplementów... Nie na to też jesteśmy, aby chwalić tam, gdzie wręcz coś przeciwnego należy robić, jak wyrażać zadowolenie i pochwały... Ale z tego przecież nie wynika, ażeby nasi towarzysze mieli się nagle irytować i stawiać sjonizmowi w zachodniej Małopolsce zarzuty, które są wręcz wyssane z palca — zarzuty, które nietylko są zmyślone, ale wprost sprzeczne z faktycznym stanem rzeczy. Redakcja „C. B." radzi nam porównać rezultaty pracy sjonistycznej w Królestwie z rezultatami osiągniętymi w zach. Małopolsce.

Dobrze, porównajmy! Szekli w ubiegłym roku sprzedano w zach. Małopolsce i Śląsku 7,000, a w Królestwie, które liczy 10 razy więcej ludności żydowskiej, sprzedano 3,000 szekli. Wprawdzie redakcja „C. B." ma inną statystykę mianowicie Królestwo 3,000 a Małopolska zach. 2,235, ale i wedle tej statystyki praca sjonistyczna w Królestwie przedstawia się w świetle wprost zawstydzającem. Bo skoro my mamy 2,235 szekli, to Królestwo powinno mieć 20 tysięcy, a ma siedem razy mniej! Prównanie, które nam poleca redakcja „G. B.", wypada więc na — naszą korzyść!

Keren Hajessod przyniósł w ubiegłym roku w Królestwie 9,820 funtów, w Małopolsce zach. 2,058 funtów. Królestwo przyniosło więc 4 razy więcej, a powinno było przynieść 10 razy więcej. Czyli — że my pracujemy lepiej! Jeszcze jedno: w porównaniu z rokiem poprzednim spadły wpływy K. H. w Królestwie o 78,5 proc., a u nas tylko o 50 proc. U nas jest źle, ale w Królestwie jeszcze gorzej! We wrześniu br. dała Warszawa na K. H. 242 funty a Kraków 236 funtów, więc prawie równo, podczas gdy Warszawa powinna dać 10 razy więcej.

Cyfry Keren Kajemet przedstawiają się dla Kongresówki wprawdzie mniej zawstydzająco od rezultatów akcji szeklowej i Keren Hajessod, ale zato tem bardziej zawstydzająco dla stolicy Warszawy. W ubiegłym roku (5686) wpłynęło mianowicie na Ż. F. N. z zach. Małopolski i Śląska 143,000 zł. a z Kongresówki — zamiast 10 razy tyle — wpłynęło tylko 874,000 zł. Natomiast oba centra ruchu — Warszawa i Kraków — wykazują następujące sumy: Kraków 32,000 zł., a Warszawa, licząca 300,000 Żydów, dała w tym samym czasie 37,000 zł., to znaczy prawie tyle co Kraków!

Redakcja „C. B." radząc nam porównać rezultaty pracy sjonistycznej obu dzielnic, wykazała więc, że w zupełności nie zna dat i cyfr.

W powyższem świetle stanie się zrozumiałem, dlaczego niezbyt poważnie traktować należy zarzuty, jakie „C. B." w tym samym numerze (2) stawiają sjonizmowi w zach. Małopolsce wogóle. Konferencja ogólno- sjonistyczna naszej dzielnicy wykazała rzekomo, że my tu jesteśmy zawsze zadowoleni, spokojni, grzeczni i zaspani. Rzekomo niema u nas ruchu rozmachu, walki ideowej itd.

Tak źle, szanowni towarzysze, u nas nie jest. Różnimy się może nieco w temperamentach, ale zbyt mocno chyba nie śpimy, skoro rezultaty naszych akcyj na rzecz funduszów palestyńskich nie są wprawdzie świetne, ale o wiele, wiele lepsze niż w Kongresówce.

A co się tyczy pracy ideowej, to też nie mamy się wcale czego wstydzić naszych towarzyszy warszawskich. Organizacja ogólno- sjonistyczna zach. Małopolski pracuje nad wyraz intenzywnie. Założono ostatnio cały szereg nowych komitetów lokalnych, założono w szeregu miasteczek oddziały Uniwersytetu Ludowego, odbywają się regularnie w Krakowie i na prowincji ... akcje ... organizują się koła młodzieży wszelkie akcje (Miesiąc Organizacji, akcja Ż. F. N. itd.) przeprowadzane są z wielką energją i zapałem. Organizacja „Hitachdut" rozwija się żywo i pomyślnie. Zorganizowany z jej ramienia ruch Gordonji obejmuje coraz szersze kręgi młodzieży ludowej i akademickiej. Mizrachi pracuje również wcale żywo. Bardzo gorliwie pracują poszczególne instytucje: Keren Hajessod. Keren Kajemet, Ezra chalucowa, Tarbut itd.

Jeden wielki „błąd" wykazujemy atoli istotnie: nie lubimy swarów, bezpłodnych debat, jałowych teoretycznych dyskusyj. Pod tym względem mają towarzysze z Kongresówki trochę racji...

My jednak sądzimy, że ten nasz „błąd" można spokojnie przeboleć — wobec lepszych rezultatów naszej pracy. Powiadamy „lepszych", a nie dobrych, bo zadowolonymi — wbrew odmiennej od nas opinji redakcji „Cjonistisze Bleter" — nie jesteśmy wcale. Tylko to jedno chcielibyśmy towarzyszom naszym w Warszawie powiedzieć, że na porównaniu z Knogresówką nie my wychodzimy gorzej...

Palestyński komitet parlamentarny w Anglji

rozpoczął działalność

Referat Herberta Samuela.

Jak już donosiliśmy powstał w Londynie przed kilku miesiącami komitet parlamentarny, w skład którego wchodzą członkowie Izby gmin i Izby lordów, mający pozytywny stosunek do stworzenia siedziby żydowskiej w Palestynie.

W tych dniach odbyło się zebranie tego komitetu, w którym uczestniczyło przeszło 50 członków parlamentu i Izby lordów. Były Wysoki Komisarz Palestyny, sir Herbert Samuel wygłosił wyczerpująco referat o sytuacji obecnej w Palestynie, później zaś odpowiadał na różne pytania, stawiane przez obecnych. Na zebraniu przewodniczył poseł S. Fingburgh. Na wniosek posłów Radforda, Wedgwooda, Wiggensa oraz Bulla, zebrani wyrazili uznanie referentowi oraz przewodniczącemu zebrania.

Na zebraniu tem był obecny prezydent światowej egzekutywy sjonistycznej, Nahum Sokolow oraz członek egzekutywy dr Eder,

Herbert Samuel ma zostać lordem

Z Londynu donoszą:

Duże zainteresowanie wywołało opublikowanie zamiaru, wyrażonego przez sir Herberta Samuela powrotu po Nowym Roku do czynnego życia politycznego w szeregach partji liberalnej. Liberali widzą w nim wybitną indywidualność, która, jako niezamieszana w ostatnie spory w łonie partji, ma dane do skupienia koło siebie całej partji. Przypuszczają, że Herbert Samuel otrzyma tytuł lorda na Nowy Rok, co daloby mu miejsce w parlamencie.

Żyd Wysokim Komisarzem Palestyny?

Przed ustąpieniem lorda Plumera?

Warszawski „Moment" podaje za pismem angielskiem "Jewish Woorld" sensacyjną wiadomość o zamierzonej zmianie na stanowisku wysokiego komisarza Palestyny. Wedle tej wiadomości, ma lord Plumer ustąpić ze swego stanowiska, a w londyńskich kołach politycznych zapewniają, że wysokim komisarzem Palestyny zostanie zamianowany p. **Filip Gadalja**. Filip Gedalia jest prezydentem organizacji sjonistycznej w Anglji, znanym pisarzem angielskim i działaczem w partji liberalnej. Jest on bliskim przyjacielem byłego Wysokiego Komisarza Palestyny, sir Herberta Samuela.

Wiadomość tę podajemy z obowiązku dziennikarskiego na odpowiedzialność cytowanych pism.

Przymusowy odpoczynek sobotni w Tel Awiwie

Nie dotyczy chrześcijan i mahometan.

Wysoki Komisarz Palestyny zatwierdził rozporządzenie, na mocy którego sklepy w Tel-Awiwie muszą być w sobotę zamknięte. Wyjątek uczyniono jedynie dla kawiarń i restauracyj, które mogą być otwarte w ciągu paru godzin w piątek wieczór oraz sobotę. Rozporządzenie to nie dotyczy **chrześcijan i mahometan**.

Prezydjum niemieckiego komitetu pro-palestyńskiego

Berlin, (ŻAT) W tych dniach powstał w Berlinie, jak już donosiliśmy, komitet pro-palestyński, który ma na celu poparcie idei budowy żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie.

Do prezydjum komitetu wybrani zostali następujące osobistości: **b. ambasador hr. Bernsdorfs, rabin dr Baeck, prezydent Wielkiej Loży Bne Brith w Niemczech, członkowie Reichstagu prof. Budt oraz dr Brettscheid, przewodniczący organizacji sjonistycznej w Niemczech Kurt Blumenfeld, prof. Gressman, prof. Hoetsch, Prałat prof. Kaas, dr Kardorff, dyrektor departamentu Rechthofen, radca legacyjny, prof. W. Sobernheim oraz konsul dr M. Sobernheim.**

Pozatem wybrano wydział honorowy w następującym składzie: premjer ministrów **Prus Braun**, pruski minister oświaty dr **Becker**, prof. **Albert Einstein**, przewodniczący parlamentu **Loebe**, rekretarz stanu **Schubert**, dyrektor Banku Niemieckiego **Oskar Wasserman**, **sekr. stanu Dr. Weizman.**

Na sekretarzy obrano panią **Katarzynę Oheim**, oraz p. **Karola Glasera**, skarbnikiem został konsul dr Sobernheim.

Ważne narady żydowskich towarzystw emigracyjnych

W Berlinie odbywa się obecnie konferencja „Emigdirekt" z przedstawicielami „Hijasu". Jako przedstawiciel „Hijasu" bierze udział w konferencji znany działacz robotniczy, Władek. Na konferencji ogłoszono, że zawarto układ z „Icą", która zgodziła się rozpocząć pracę równocześnie z „Hijasem" i „Emigdirektem" w dziedzinie emigracji. Pierwsza organizacja przeznacza na cele emigracyjne 75,000 dolarów; dwie ostatnie 125.000 dolarów. Konferencja berlińska ma ten układ ratyfikować.

Z Moskwy donoszą, że rokowania z rządem sowieckim, w sprawie otwarcia legalnego biura emigracyjnego są na dobrej drodze. Istnieją widoki, że z początkiem stycznia przyszłego roku powstanie biuro emigracyjne w Rosji.

Ford nie chce zrezygnować z akcji antysemickiej

New Jork, (ŻAT). Znany żydowski filantrop i działacz społeczny p. Nathan Strauss zawezwał, jak wiadomo, króla samochdów i antysemitę Henry Forda, aby się zgodził na wyłonienie bezpartyjnej komisji dla zbadania oskarżeń jakie Ford rzuca na społeczeństwo żydowskie. W swojej odezwie do Forda pisał Strauss:

Rockefellerowie wydają miljony dla dobra ludzkości, rozwoju nauki i cywilizacji, Ford natomiast wydaje olbrzymie sumy, aby zohydzić żydostwo i budzić przeciwko nim nienawiść. Bogactwo Rockefellerów jest błogosławieństwem dla Ameryki i całego świata, lecz ze skarbów Forda płynie przekleństwo, one burzą pokój i działają destrukcyjnie.

Strauss propnował utworzenie komisji, złożonej z 10 wybitnych bezstronnych osobistości, która ma zbadać wszystkie oskarżenia przeciwko Żydom, rozpowszechniane przez Forda. Strauss zgodził się, aby Ford wyznaczył 8 członków tej komisji on zaś tylko dwóch. „Poczuwam się do prawa zgłoszenia tej propozycji pisał Nathan Strauss, ponieważ we wszystkich swych zamierzeniach dobroczynnych, nigdy nie pytałem się będących w potrzebie, do jakiej rasy czy wyznania należą".

Henry Ford propozycję Straussa odrzucił...

Ostatnio, jak donosiliśmy, sprawa ta została poruszana na kongresie amerykańskim. Demokratyczny poseł Bloon postawił mianowicie w kongresie wniosek na wybranie komitetu, składającego się z 7 członków celem zbadania zarzutów Forda przeciwko żydostwu. W motywach tej rezolucji czytamy, że król automobilowy oświadczył, iż jest gotów postawić do dyspozycji swój materjał, by wykazać, że wszystkie centra finansowe rządu włącznie z Federal Rewięc Ford wystąpi z materjałem, ponieważ lud ameserve Board stoją pod kontrolą żydowską. Niechże rykański jest żywo zainteresowany, by się dowiedzieć całkowitej prawdy.

—o§o—

OSTATNI ŻYD W MIASTECZKU NIEMIECKIEM. W miasteczku Tolkemit w Prusach zachodnich zmarł ostatni żydowski mieszkaniec tego miasteczka Puterat. Dawniej mieszkało w tem miasteczku portowem sporo rodzin żydowskich, lecz z biegiem czasu Żydzi wywędrowali lub zmarli. Ostatni Żyd cieszył się dużem poważaniem w miasteczku, w pogrzebie jego wzięli udział przedstawiciele magi-

straiu, związku b. wojskowych oraz innych organizacyj.

DRUZOWIE PRZECIW ARABOM. Znaczna liczba Druzów, uczestników powstania w Syrji, schroniła się obecnie do Jerozolimy i żyje w nędzy. Jak donosi pismo arabskie „Mereat ul Szerk", grupa Druzów urządziła demonstrację na ulicach Jerozolimy, żądając wsparć. Demonstranci zgromadzili się przed gmachem, w którym się mieści „Komitet Pomocy dla uchodźców z Syrji" i wznosili okrzyki: „Gdzie są pieniądze zebrane w Palestynie i Ameryce"?

EKSPORT POMARAŃCZY Z PALESTYNY DO ANGLJI. Plantacje pomarańczy rozwijają się w Palestynie bardzo pomyślnie. Z tegorocznych zbiorów sprzedano do Anglji 250,000 skrzynek pomarańczy. Popyt na pomarańcze palestyńskie wzrasta. Należy się więc spodziewać, że i eksport ich znacznie wzrośnie.

RABIN PRZEWODNICZĄCYM INAUGURACYJNEGO POSIEDZENIA SENATU WĘGIERSKIEGO. Jak wiadomo, w węgierskiej Izbie Wyższej zasiądą dwaj główni rabini Budapesztu, jako reprezentanci gmin wyznaniowych żydowskich. Ponieważ rabin Reich liczy 88 lat i jest najstarszym członkiem Izby, wypadnie mu więc przewodniczyć na inauguracyjnem zebraniu Izby Wyższej, które ma wkrótce nastąpić.

ZGON NAJSTARSZEGO MIESZKAŃCA BERLINA. W Berlinie zmarł najstarszy mieszkaniec Berlina, Żyd, Bernard Berendt, przeżywszy lat 105. Zmarły należał jeszcze do tych Żydów, którzy przed rokiem 1848 płacili tzw. „Judensteuer".

Niedawno zmarła 80-letnia córka Berendta. Śmierć córki przyspieszyła zgon sędziwego serca.

NADESŁANE.

Za rubrykę tę redakcja nie odpowiada

Do ogółu nauczycielstwa!

Niniejszem podajemy do wiadomości, że **w II. Prywatnem koedukacyjnem Gimnazjum Żydowskiem w Równem** wybuchł strajk na tle ekonomicznem. — Obejmowanie posad w powyższem Gimnazjum jest niedopuszczalne z punktu widzenia etyki koleżeńskiej.

Zarząd Główny Związku Zawod. Nauczycieli Średnich Szkół Żyd. w Polsce.

Wiadomości z kraju

Kahał lwowski na rzecz Ż. F. N.

Kahał lwowski uchwalił na ostatniem swem posiedzeniu wpisać się z okazji jubileuszu Ż. F. N. do Złotej Księgi Żyd. Funduszu Narodowego i przeznaczył na ten cel kwotę 1.000 zł.

Zjazd okręgowy org. Tarbut w Sanoku

Staraniem Organizacji „Iwrijah" w Sanoku, jakoteż Organizacji „Tarbut" w Krakowie odbędzie się dnia 26 bm. z okazji tygodnia „Tarbutu". Zjazd okręgowy hebraistów w Sanoku ze współudziałem delegatów „Tarbutu" z Krakowa. Otwarcie Zjazdu nastąpi w lokalu „Agudath Zion" o godz. 9'30 przed południem. Porządek dzienny obejmuje:

I. Zagajenie: p. Ch. Pflanzer.

II. Wybór Prezydjum i komisji permanencyjnej.

III. Drogi rozwoju nowej literatury hebr. — ref. Prof. Mifelew.

IV. Rozwój pracy kulturalnej hebrajskiej: ref. Dr. Koretz z Rzeszowa.

V. Kryzys w sjoniźmie i wruchu hebrajskim: ref. J Fromowicz z Jasła.

VI. Dyskusje i wnioski.

VII. Rezolucje.

Z okazji zjazdu odbędzie się wieczorem na cześć gości i delegatów uroczysty bankiet jakoteż odegraną zostanie dwuaktówka hebrajska przez miejscowy zespół amatorski. Wszystkie komitety lokalne, organizacje i instytucje hebrajskie we wszystkich miastach okręgu Sanoka zechcą podać bezzwłocznie nazwiska delegatów swoich na adres: Ch. Pflanzer, Sanok.

Nadużycia sekretarza austrjackiego konsulatu w Łodzi

Łódź stoi obecnie pod wrażeniem wielkiej afery w konsulacie austrjackim, o czem już onegdaj donosiliśmy. Sekretarz konsulatu, hr Stolzenberg, znikł razem ze żoną, zabierając znaczną sumę funduszów konsulatu i pieczęcie urzędowe. Hrabia Stolzenberg prowadził w Łodzi wystawne życie. Był on faktycznym kierownikiem konsulatu. Konsul honorowy, znany przemysłowiec Scheibler nie interesował się bowiem sprawami konsulatu. Obecnie okazało się, że sekretarz konsulatu był szantażystą światowej miary. Wiele fabrykantów łódzkich pożyczało mu na weksle większe sumy weksle atoli zostały zaprotestowane w dniu, kiedy Stolzenberg uciekł. Istnieje podejrzenie, że Stolzenberg uciekł do Rosji.

List z Jarosławia

Akcja jubileuszowa Ż. F. N. — Walne Zgromadzenie Koła Kobiet Żydowskich. — Towarzystwo Muzyczne.

(Kor. wł.). Jarosław, 19 grudnia.

Stosownie do instrukcji Centrali zwołano szerszy komitet jubileuszowy, na którym uchwalono wytyczne pracy w miesiącu jubileuszowym Ż. F. N. Pracę miesiąca zainaugurowano ulotkami wydanemi w języku polskim i żydowskim. W ubiegłą niedzielę, urządził komitet jubileuszowy uroczysty wieczór makabeuszowski na którym delegat Centrali Dr. E. Tisch wygłosił przemówienie uroczyste, pełne polotu i treści, które na zebranych wywarło jaknajlepsze wrażenie. Do uświetnienia tego wieczoru przyczynili się swym współudziałem Drowa Fischerowa, p. Rosenbluth, p. Ziegler, Mahlerówna, Ludmer i Horowitz. Całość wieczoru pozostawiła na obecnych imponujące wrażenie. W zbiórce jubileuszowej na rzecz Ż. F. N. brali z ramienia Komitetu jubileuszowego udział najpoważniejsze panie i obywatele miasta. Akcja tak przygotowana i przeprowadzona przyniesie niewątpliwie w rezultacie kwotę wyznaczoną kontygentem centrali.

Dnia 9 bm. odbyło się w sali Kahału doroczne zebranie Koła Kobiet Żydowskich. Imieniem ustępującego Wydziału złożyła przewodnicząca p. Potascherowa sprawozdanie z czynności Wydziału w ubiegłym roku administracyjnym. Jak ze sprawozdania wynika, rozwinęło Koło skuteczną działalność w trzech kierunkach, a to w kierunku pracy filantropijnej, kulturalnej i narodowej Koło Kobiet Żydowskich zaopatrywało młodzież frebłówki, w odzież i obuwie, ponadto powołało do życia herbaciarnię, której uroczyste otwarcie odbyło się w obecności reprezentantów Kahału i wszystkich instytucji społecznych w Jarosławiu w niedzielę dnia 12 bm. we własnych przez dłuższy czas samodzielnie frebłówkę polsko- hebrajską, do której uczęszcza 40 dzieci, a która jest jedną z najpoważniejszych instytucyj kulturalnych naszego miasta i udzielało dzieciom biednym pomocy pozaszkolnej, powołując równocześnie do życia dla tychże dzieci bibljoteczkę i urządzając dla nich popołudnice, mające dzieci zapoznać z obyczajami i zwyczajami żydowskiemi. Jako organizacja narodowa Koło Kobiet Żydowskich współpracowało we wszystkich akcjach na cele palestyńskie. O szerokiej działalności tegoż Koła świadczy najlepiej budżet roczny, we wydatkach dochodzący rocznie do 5,700 zł. Po odczytaniu szczegółowego sprawozdania kasowego przez p. Kurzweilową udzieliło zebranie na wniosek Komisji rewizyjnej absolutorjum ustępującemu Wydziałowi, wyrażając podziękowanie ustępującemu Wydziałowi a w pierwszym rzędzie wielce zasłużonej prezesowej. Po przyjęciu do wiadomości statutu towarzystwa, legalizowanego przez władze administracyjne. wybrało zebranie na wniosek Komisji — matki nowy Wydział, składający się z 23 osób z p. Potascherową jako prezesową na czele. Spodziewamy się, że rozszerzony Wydział i w bieżącym roku nie szczędzić będzie trudów i pracy, by Koło to, wielce popularne w naszem mieście, zwerbowało wszystkie kobiety żydowskie naszego miasta dla pracy społecznej w duchu narodowym.

Towarzystwo Muzyczne pod prezesurą p. aptekarza Wojciechowskiego wykazuje nadzwyczaj żywą działalność. Od bardzo długiego czasu, miasto nie znało tak bogato wyposażonego sezonu koncertowego jak w bieżącym roku. W przeciągu bardzo krótkiego czasu odbyły się cztery wieczory muzyczne. Ostatni wieczór to koncert artysty-pianisty Artura Hermelina, który posiada niepospolity talent muzyczny. Produkcje muzyczne młodego, rokującego wielkie nadzieje, pianisty, wywarły na gronie miłośników muzyki, zebranych w sympatycznej sali Towarzystwa Muzycznego jak najlepsze wrażenie. Niemilknące, rzęsiste oklaski, zmusiły artystę do produkcji nadprogramowej. Wielki ten sukces doda sprężystemu Wydziałowi Towarzystwa z pewnością otuchy do urządzenia dalszych wieczorów muzycznych i w ten sposób towarzystwo stanie się, podobnie jak w latach przedwojennych ośrodkiem prawdziwej kultury muzycznej naszego grodu.

JAWORZNO. (Kor. wł.). Z okazji jubileuszu Ż. F. N. odwiedził nasze miasto p. rabin Awigdor z Andrychowa. Na masowem zgromadzeniu, które odbyło się we Wielkiej Bóżnicy, wygłosił p. rabin Awigdor piękne przemówienie, które wywarło niezatarte wrażenie. Zgromadzenie zagaił p. S. Landern. Po zgromadzeniu urządziło Stow. Mizrachi bankiet ku czci szan. gościa na którem zebrano znaczną sumę na Ż. F. N.

DZIEDZICE. (Kor. wł.). Staraniem Stowarzyszenia kobiet żydowskich odbył się w ubiegłą niedzielę w salach p. Schneebauma wieczór chanukowy przy bardzo licznym udziale publiczności. Po zapaleniu świec chanukowych i odśpiewaniu „Muos — zur" przez młodzież, wygłosił p. Dr. Zipper z Bielska wyczerpujący i piękny referat o znaczeniu uroczystości chanukowej. u

Resztę programu wypełniły deklamacje oraz odegranie 2 aktów „Makabeusze" Tragedja O. Ludwika i odśpiewanie pieśni żydowskich „Hatikwa" zakończyła pierwszą część programu, poczem nastąpiła zabawa taneczna, która wśród bardzo miłego nastroju przeciągnęła się do godz. 12 w nocy.

Część dochodu przeznaczono na Ż. F. N.

——ogo——

ZAKOŃCZENIE ZJAZDU INWALIDÓW ŻYDOWSKICH. Po zakończeniu dyskusji, jakoteż po referacie Dra Schermana o sprawach organizacyjnych i uchwaleniu szeregu rezolucyj zjazd inwalidów żydowskich w Warszawie dokonał wyboru 15 członków do Zarządu związku inwalidów i 21 członków do Rady Naczelnej. Szczegółowe sprawozdanie zamieścimy.

ZJAZD SJONISTÓW-REWIZJONISTÓW rozpoczął obrady w Warszawie pod przewodnictwem Dra Jakóba Kahana. Zjazd omawiał sprawy programowe i taktyczne grupy rewizjonistycznej.

O SUBSYDJUM GMINY DLA TEATRU ŻYDOWSKIEGO. Na posiedzeniu komisji oświatowej żydowskiej rady gminnej w Warszawie postawił p. M. Feldstein (sjonista) wniosek o udzielenie subsydjum teatrowi żydowskiemu „Wikt“ w kwocie 6.000 zł na rok 1927. Głosami Agudy wniosek odrzucono.

OPIEKA NAD REEMIGRANTAMI Z PALESTYNY. Centralny komitet sjonistyczny w Warszawie przedsięwziął kroki celem złagodzenia sytuacji reemigrantów z Palestyny. W tej sprawie wysłał K. C. specjalnego delegata do Konstancy dla zajęcia się losem reemigrantów już w porcie rumuńskim.

POGRZEB RABINA ŻYRARDOWSKIEGO. W Zgierzu odbył się pogrzeb rabina żyrardowskiego Menachema Tordosa. Zmarły liczył 87 lat i był powszechnie cenionym cadykiem. W pogrzebie wzięły udział tłumy jego zwolenników.

POWRÓT JEŹDŹCÓW Z AMERYKI. W sobotę rano przyjechali do Warszawy ekspresem paryskim trzej jeźdźcy mjr. Toczek rtm. Królikiewicz i por. Szosland, którzy zdobyli na międzynarodowych zawodach hippicznych w Ameryce wiele chlubnych zwycięstw. Warszawa zgotowała kawalerzystom wspaniałe przyjęcie. W niedzielę o godz. 5 popoł. p. prezydent Rzeczypospolitej urządził herbatkę na cześć przybyłych z Ameryki kawalerzystów.

POŻYCZKA DLA WILNA. Dwa wielkie zagraniczne konsorcja finansowe zaproponowały władzom m. Wilna udzielenie znaczniejszych pożyczek. Rada miejska na najbliższem posiedzeniu rozważać będzie propozycję konsorcjum angielskiego, które proponuje udzielenie 100.000 funtów angielskich pożyczki, na cele inwestycyj miejskich.

PRZECIW UŁASKAWIENIU P. STPICZYŃSKIEGO. Redaktor „Głosu Prawdy“ p. Wojciech Stpiczyński, skazany prawomocnym wyrokiem sądu okręgowego w Warszawie za nieposzanowanie władzy i urzędów państwowych na trzy miesiące więzienia, wniósł do Prezydenta Rzeczypospolitej prośbę o ułaskawienie. Zgodnie z wymogami procedury Ministerstwo Sprawiedliwości przesłało prośbę p. Stpiczyńskiego do sądu okręgowego do zaopinjowania. Sąd okręgowy uznał, że skazany wyrokiem sądu Stpiczyński na łaskę nie zasługuje i akta sprawy z nieprzychylną dla p. Stpiczyńskiego opinją sądu przesłał do Ministerstwa Sprawiedliwości.

PAŃCZYSZYN ZNOWU SKAZANY NA CZTERY LATA. Czytelnicy nasi pamiętają sensacyjny proces Ukraińca Stefana Pańczyszyna, oskarżonego w swoim czasie o wykonanie zamachu na b. prezydenta Rzeczypospolitej Wojciechowskiego. Śledztwo w tej sprawie zostało zaniechane przez osławionego lwowskiego sędziego śledczego p. Rutkę, który jak wiadomo, uważał za jedynego sprawcę zamachu Steigera. (Prawdziwym sprawcą okazał się, jak wiadomo, Olszański). W warszawskim sądzie okręgowym był atoli Pańczyszyn skazany za udział w zamachu na wezienie warszawskie na trzy i pół lata ciężkiego więzienia. Przeciwko temu wyrokowi wniósł prokurator zażalenie nieważności, a sąd apelacyjny podniósł karę Pańczyszynowi na cztery lata ciężkiego więzienia. Obrońca Pańczyszyna wniósł o kasację do Najwyższego Sądu. Sąd uznał skargę kasacyjną i polecił przeprowadzić ponownie proces. Sąd apelacyjny skazał Pańczyszyna na cztery lata ciężkiego więzienia.

KURNATOWSKI DONOSI, ŻE PRZYBYWA DO POLSKI. Od kilku dni było jakoś głucho o aferze Kurnatowskiego. Kurnatowski nie odpowiadał na żadne listy ani telegramy. Wkońcu otrzymano od niego zawiadomienie, że przybywa do Warszawy jeszcze przed świętami. Zawiadomienie to nadeszło z Niemiec.

KRWAWA WALKA POLICJANTA Z 5 NAPASTNIKAMI. Z Warszawy donoszą: Ulica Sienna była onegdaj terenem krwawego zajścia, które przypominało dawne „dobre“ czasy, kiedy Żyd nie mógł spokojnie przejść ulicą. Różnica jest tylko ta, co zresztą z zadowoleniem należy podkreślić, że tym razem przodownik z narażeniem własnego życia bronił napadniętego dopóki nie ujął napastnika. Na trzarza Heiskopa napadło bez przyczyny kilku chuliganów. W obronie napadniętego stanął przodownik policji Adolf Kozik, który wzywał za pomocą gwizdka o pomoc. Widząc, że pomoc nie nadchodzi, Kozik dobył szabli i ranił dwóch napastników. Tej samej chwili nadbiegła pomoc, przy pomocy której ujęto wszystkich pięciu chuliganów i sprowadzono do komisarjatu.

Rozpowszechniajcie „Nowy Dziennik“

Działacze polscy o kolonizacji Żydów w Rosji

Były minister Sujkowski przemawia jak sjonista z pod znaku „Alhamiszmar.“

Instytut Badań Spraw Narodowościowych, zorganizowany niedawno w Warszawie, urządził w ubiegły piątek wieczór dyskusyjny na temat: „Kolonizacja żydowska w Rosji“. Na wieczór zaproszono zaledwie kilka osobistości, jak prof. **Handelsmana**, pozatem posła **Hołówkę**, **działacza ukraińskiego Rzepeckiego**, byłego ministra oświaty **Sujkowskiego**, prezesa Koła Żydowskiego posła **Hartglasa**, posła **Grünbauma**, przedstawicieli ministerstwa spraw wewnętrznych i zewnętrznych i prasy. Referat wygłosił specjalny wysłannik rządu na konferencję moskiewską „Ozetu“ p. Aleksander Haftka, który oświetlił historję kolonizacji żydowskiej w Rosji i zobrazował objektywnie dotychczasowe wyniki tej kolonizacji. W dyskusji zabrał głos p. **Lubliner**, który stwierdził że działalność kolonizacyjna Rosji sowieckiej jest wyłącznie tylko reklamą i propagandą. Przed zjazdem „Ozet“ była prowadzona interesująca polemika między Kalininem a Ukraińcem Owczynikowem. Kalinin oświadczył wówczas otwarcie, że rząd sowiecki da kolonistom żydowskiemu tylko taką ziemię, na którejby się chłop ukraiński nigdy nie osiedlił. **Poseł Grünbaum** uważa kolonizację rosyjską za niezwykle interesujący eksperyment dziejów nowoczesnych. Mowca przyznaje, że kolonizacja dokonywuje się z takim impetem, o jakim sjoniści nie mgoli nawet marzyć.

Rząd sowiecki był zmuszony przystąpić do kolonizacji Żydów w Rosji, albowiem Żydzi znajdowali się tam podobnie,j ak obecnie na całym świecie, w zupełnej ruinie. Mowca zapatruje się sceptycznie na możliwość stworzenia republiki żydowskiej w Rosji. Bardzo interesującem było przemówienie byłego ministra oświaty prof. **Sujkowskiego**, zwalczanego w swoim czasie ostro przez Koło Żydowskie. Mówiąc o możliwościach kolonizacyjnych Żydów wskazał prof. Sujkowski, że naród oderwany od 2000 lat od pracy na roli, nie zdoła przeprowadzić tak wielkiego eksperymentu. jaki odbywa się w Rosji południowej. Eksperyment ten może się skończyć taksamo, jak próba wprowadzenia przemysłu w okolice Tel Awiwu. Zydzi są zdolnymi do kolonizacji rolnej, lecz należy przeprowadzić dobór materjału ludzkiego, jak to się dzieje w ruchu chalucowym. Entuzjazm chaluców palestyńskich przekonał prof. Sujkowskiego o możliwościach kolonizacji żydowskiej. Prof. Sujkowski mówił na wieczorze dyskusyjnym, jak świetły sjonista, wyznający ideologję „Alhamiszmar“. Następnie przemawiali jeszcze poseł **Hartglas** i prof. **Handelsman**, który po przemówieniu Ukraińca Rzepeckiego, zamknął zebranie.

Dział sportowy

KATOWICE. Tylko na Górnym Śląsku odbyły się, jak zwykle — mimo niezbyt przychylnej pogody zawody fotbalowe. Katowicki I. F. C. pokonał niebywale wysoko bo 17:2 (6:0) mistrza klasy B. podokręgu bielskiego Biała Lipnik. Dąb—Pogoń 1:1 (1:0). Naprzód (Lipiny)—K. S. Tarnowskie Góry 3:1 (2:1).

* * *

WIEDEŃ. Hakoah—BAC 1:1 (1:1). Młodzi gracze Hakoahu trzymali się dzielnie i zmusili obecnego mistrza jesiennego Wiednia BAC do oddania jednego punktu. Slovan—WAC 3:2 (1:1). Admira—Sportklub 5:0 (3:0).

PRAGA. Sparta—Teplitzer F. C. 8:1. Slavia—Cechoslovan Kosire 4:1. DFC—Union Žižkov 10:0. Viktorja Žižkov—Reprezentacja amatorska 5:1. Zawody próbne teamu amatorskiego przed wyjazdem do Paryża.

BUDAPESZT. Vasas—Nemzeti 4:2. III Kor—„33“ 1:1.

HOCKEY NA LODZIE.

WIEDEŃ. Wiener Eislaufverein—Brunner S. C. 3:1.

BERLIN. Wienereislaufverein—Oxford Canadians 6:1. Berliner Schlittschuhklub—Reprezentacja Niemiec 3:3. Wienereislaufverein—Team repr. 7:0. Oxford Canadians—Reprezentacja Niemiec 1:1. Wybijał się na pierwsze miejsce Wienereislaufverein, który pod kierownictwem kanadyjskiego gracza dr. Dempseya, zajmuje obecnie najpoważniejsze miejsce w sporcie hockeyowym.

* * *

REPREZENTACJA BRAZYLJI W EUROPIE. Jak donoszą węgierskie pisma sportowe pewne konsorcjum węgierskie zaangażowało reprezentacyjną drużynę Brazylji na dłuższe tournee po Europie. Definitywnie ustalono już rozgrywki z reprezentacją Budapesztu i Szombately, również pertraktacje ze związkiem jugosłowiańskim dobiegają do końca. Wizyta zamorskich fotbalistów w Europie wywoła zapewno żywe zainteresowanie w sportowych sferach kontynentu.

MINISTROWIE A SPORT. Dwaj czescy ministrowie Hodza i Striberny, są prezesami najpoważniejszych praskich klubów. Pierwszy jest długoletnim prezesem Slavii drugi zaś kieruje agendami Sparty. Obaj ministrowie, którzy zresztą należą do dwóch zwalczających się partyj politycznych — zasiedli onegdaj do pertraktacji w sprawie rozegrania przyjacielskich zawodów pomiędzy obома czeskimi klubami. Oba te kluby nie rozgrywały już od wielu lat przyjacielskich zawodów i czeski świat sportowy, oczekuje z zainteresowaniem tego spotkania. Faktycznie też to, co nie udało się w dotychczasowych pertraktacjach pomiędzy oboma rywalizującymi klubami udało się przebiegłym politykom, którzy doprowadzili do rozegrania przyjacielskich zawodów.

WEISS I KOVACSI, znakomici węgierscy gracze wzmocnią z dniem 1. stycznia szeregi wiedeńskiego Hakoahu.

HUDDERSFIELD, kilkuletni mistrz Anglji, pokonał z wielkim trudem zwycięscę puharu Bolton Wanderers 1:0.

CUP D'EUROPE. Oficjalny organ belgijskiego związku fotbalowego „La vie Sportive“ propaguje od dłuższego czasu myśl ustanowienia rozgrywek pomiędzy reprezentacjami wszystkich państw europejskich, o puhar Europy. Autor artykułu który właściwie jest wyrazem opinji belgijskiego związku, proponuje konkretnie ustalenie rocznej konkurencji międzypaństwowej, która odbywała by się, na podstawie specjalnie opracowanego systemu, puharowo, w ciągu całego roku. Zawodom tym przypisuje autor wielkie znaczenie dla propagandy sportu fotbalowego, który przy stałej rywalizacji międzypaństwowej dojdzie do bardzo wysokiego poziomu i będzie wzbudzał wielkie zainteresowanie.

DOCHÓD Z ZAWODÓW ROZEGRANYCH PRZEZ CZESKĄ „SPARTĘ“ W AMERYCE wynosi przeszło 90,000 dolarów. Ponieważ Sparta otrzymała pauszalę w kwocie 12,000 dolarów za całe tournee, pozostało managerom z Chicago 78 000 dochodu brutto. Wydatki połączone z urządzeniem zawodów w Ameryce są minimalne, jedynie reklama pochłania znaczniejsze kwoty. Opłat żadnych od widowisk niema.

PIERWSZY WYSTĘP WĘGRÓW na ziemi hiszpańskiej nie wypadł szczególnie. Reprezentacja węgierska uległa bowiem jako reprezentacyjna drużyna zawodowa reprezentacji Madrytu 5:2.

„WIEDENSKI SPORTTAGBLATT“ donosi w swej korespondencji z Krakowa o mającym nastąpić rozłamie w polskiej organizacji sportowej w związku z mającą się utworzyć ligą fotbalową. Zdaje się jednak, że z wielkiej burzy mały deszcz tylko będzie i wszystko pozostanie po staremu.

* * *

EUGENE CAOUETTE-NAJSILNIEJSZY CZŁOWIEK ŚWIATA. Z Montrealu donoszą iż Eugene Caouette ustanowił nowy rekord w podnoszeniu ciężarów przez uzyskanie wagi 196,5 kg. Nowy siłacz który temsamem uzyskuje tytuł najsilniejszego człowieka świata, liczy 28 lat i od 5 lat trudni się zawodowo ciężką atletyką.

* * *

Ż. K. S. JUTRZENKA wydał doroczne sprawozdanie we formie pięknej, 46-stronicowej, ilustrowanej broszury.

Książę Walji wręcza nagrodę zwycięskiemu klubowi żydowskiemu

W Manchesterze dobyło się uroczyste wręczenie nagrody, żydowskiemu klubowi bokserskiemu (Jewish Lads Brigade), który zwyciężył klub londyński. Następca tronu osobiście winszował kapitanowi klubu p. Henriques zaszczytnego zwycięstwa. W ciągu ostatnich 6 lat znakomity klub żydowski w Manchesterze zdobył 5 razy rzeczoną nagrodę.

KRONIKA

Wschód słońca 6 m. 41	Grudzień **21** Wtorek 16 Tebet 5687	Zachód słońca 15 m. 26

Sprawa certyfikatów palestyńskich dla Polski

Sprawa najbliższego kontyngentu certyfikatów dla Polski nie została jeszcze dotychczas uregulowana. Wiadomo jednak, że certyfikaty najbliższego kontyngentu dla Polski będą prawie wyłącznie przeznaczone dla chaluców doborowych i dla tych osób, które posiadają „hamlacot“ (Listy polecające od krewnych z Palestyny, zaopatrzone w klauzulę władz).

Wszystkie „hamlacot“, wydane przed 1 sierpnia zostały anulowane. Osoby więc które takie certyfikaty posiadają, winny za pośrednictwem swoich krewnych w Palestynie wszcząć interwencję u odnośnych władz celem uzyskania nowych.

Jubileusz 30-letniego istnienia „Ogniska“

W roku 1927 obchodzi Stow. żyd. sł. U. J. „Ognisko“ w Krakowie — jubileusz 30-letniego istnienia. Z tej okazji odbędzie się szereg uroczystości w nadchodzącym roku. Rok jubileuszowy na prowincji rozpocznie inauguracyjny „Tydzień Akademika“. Celem zaznajomienia szerszego społeczeństwa z naszemi zadaniami ukaże się w najbliższych dniach Jednodniówka, poświęcona aktualnym problemom życia samopomocowego. — Ze względu na to, że Jednodniówka będzie kolportowana w tysiącach egzemplarzy, stanowi ona dobrą sposobność dla reklamy. Ogłoszenia do działu inseratowego przyjmuje Redakcja Jednodniówki „Ogniska“, Kraków, Zielona 7.

Nadzwyczajne zebrania kontrolne

Na podstawie ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej wszelkie zebrania kontrolne odbywają się wterminie do 15 grudnia. Ze względu jednak na konieczność jaknajściślejszej ewidencji rezerw, władze wojskowe wyznaczają nadzwyczajne zebrania dla tych wszystkich, którzy z jakichkolwiek bądź względów nie stawili się w terminach normalnych. Obecnie przygotowywane są imienne karty powołania dla tej kategorji oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia i jeszcze przed 1 stycznia wyznaczony zostanie termin raportu nadzwyczajnego. Wszyscy ci oficerowie muszą przybyć z dokumentami, usprawiedliwiającemi niestawiennictwo we właściwych terminach, w przeciwnym razie będą oddawani przez komendantów PKU. do dyspozycji komendantów miast dla ukarania. Szeregowi zaś w stosunku do których komendanci PKU. mają dyscyplinarne prawa dowódców pułków, karani będą przez nich na miejscu.

—oSo—

— FERJE W SZKOŁACH. W dniu dzisiejszym po nauce rozpoczynają się we wszystkich szkołach średnich i powszechnych ferje świąteczne. Potrwają one 13 dni tj. do dnia 3 stycznia 1927 r. włącznie. Normalna nauka rozpocznie się dnia 4 stycznia.

— WYSTAWA DRUKARSKA W KRAKOWIE. Staraniem Towarzystwa Miłośników Książki i Dyrekcji miejskiego Muzeum przemysłowego urządzono w czytelni Muzeum przemysłowego przy ulicy Smoleńskiej l. 9 wystawę druków szeregu oficyn krakowskich zakładów reprodukcyjnych i litograficznych, oraz druków Towarzystwa Miłośników Książki i wydawnictw tłoczonych na I. i II. Zjazd Bibljofilów. W niedzielę o godz. 11 rano nastąpiło uroczyste otwarcie wystawy wobec licznie zebranej publiczności, do której przemówił p. wiceprezydent Witold Ostrowski, p. radca Anczyc, dyrektor Muzeum Inż. Tor, oraz Prezes Towarzystwa Miłośników Książki p. Kazimierz Witkiewicz, który dziękował uczestnikom za tak poważny udział w otwarciu wystawy i poparcie usiłowań towarzystwa. Wystawę zwiedzać można codziennie od godz. 10 do 1-szej i od 5 do 7-mej do dnia 3 stycznia 1927 r. W dniach 24 i 25 bm. wystawa będzie zamknięta.

Projekt rozporządzenia o zwalczaniu lichwy mieszkaniowej

Ministerstwo spraw wewnętrznych opracowało projekt rozporządzenia prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie walki z lichwą mieszkaniową. Projekt wyróżnia przestępstwo odmowy wynajmu mieszkania i wynajem na wygórowanych warunkach.

Każdy właściciel domu obwiązany jest wynająć wolne mieszkanie każdemu zgłaszającemu się bez wyjątku. Za odmowę wynajmu spotyka go kara aresztu do 6 miesięcy lub grzywny do 25 tys. złotych lub obie kary. Odmówić wynajmu można wówczas, gdy istnieją ważne po temu przyczyny. Jakie przyczyny zalicza się do ważnych, ma określić osobne rozporządzenie wykonawcze. Czy owe ważne przyczyny w każdym konkretnym wypadku istotnie zachodzą rozstrzyga w razie zażalenia strony, zgłaszającej się o wynajem władza ministracyjna I-ej instancji, po wysłuchaniu opinji specjalnych miejscowych komisyj do spraw najmu. Komisje te mają się składać w połowie z właścicieli domów, a w połowie z lokatorów, pod przewodnictwem kierownika zarządu gminy lub jego zastępcy, który też rozstrzyga w razie równości głosów.

Wynajem na wygórowanych warunkach zachodzi wtedy, jeżeli żądane, lub przyjmowane są ceny czy też świadczenia, przewyższające ustanowione w ustawie o ochronie lokatorów normy lub (o ile rzecz tyczy się domów i lokali, wyjętych z pod działania ustawy o ochronie lokatorów), jeżeli te ceny i świadczenia są widocznie nadmierne.

Niedozwolone i karane ma być pośredniczenie w wynajmie mieszkania za nadmierną zapłatę lub lub świadczenia. Karze ulega także żądanie lub przyjmowanie jakiejkolwiek zapłaty za odstąpienie lub za wyrażenie zgody na wynajęcie mieszkania za odstępne.

Celem zapobieżenia ukrywaniu przekroczeń, projekt przewiduje możliwość rejestracji i publicznego ogłaszania wolnych mieszkań. Rejestracja i ogłaszanie wolnych mieszkań leży w mocy zarządzenia zarządów gmin miejskich, jednak władze administracyjne II-ej instancji mogą gdy uznają to za potrzebne, polecić zarządom gmin, bezpośrednio lub za pośrednictwem władzy administracyjnej I-ej instancji, zaprowadzenie przymusu rejestracji i ogłaszania publicznego wolnych mieszkań.

Kary za przekroczenia mają orzekać władze administracyjne I-ej instancji, do których orzeczenia w ciągu 7 dni można się odwołać do sądu okręgowego.

Projekt ten znajduje się w fazie uzgadniania z innemi ministerjami.

May Murray

Znana amerykańska diva filmowa May Murray podróżuje obecnie po Europie. Ma zawitać również i do Warszawy.

— WIEC PRACOWNIKÓW PAŃSTWOWYCH odbył się w niedzielę w Krakowie w lokalu związku zawodowego kolejarzy. Na wiec przybyło przeszło 800 miejscowych pracowników państwowych. Obradom przewodniczył p. Packan, referat na temat położenia pracowników państwowych oraz w kierunku poprawy ich bytu wygłosił p. Bator. Po referacie wywiązała się ożywiona dyskusja, poczem uchwalono rezolucję, oświetlającą groźne położenie materjalne pracowników państwowych i domagające się dostosowania płac do wzrostu drożyzny, podwyższenia dodatku na mieszkanie i rozszerzenia go na nieetatowych, wreszcie energicznej walki rządu z drożyzną.

— KOŁO AKADEMIKÓW ZIEMI SANOCKIEJ. W środowisku krakowskiem zorganizowało się ostatnio nowe Akademickie Koło Prowincjonalne Ziemi Sanockiej, mające młodzież pochodzącą z powiatów brzozowskiego, krośnieńskiego, niskiego i sanockiego, licznie studjującą w Krakowie na wyższych uczelniach zespolić w celach samopomocowych, kulturalnych oraz wyrabiania ducha obywatelskiego.

— WIECZOREK WOKALNO-MUZYKALNY odbył się dnia 18 bm. w szkole XXIII przy ulicy Miodowej. Wieczór zagaił dyrektor szkoły, dr. Birnbaum; na program złożyły się produkcje młodzieży, która odegrała „komedyjkę „Pan Jąkalski“. Atrakcją wieczoru była gra młodego wirtuoza-skrzypka Landaua, ucznia prof. Steina. Dochód przeznaczono na cele akcji charytatywnej w szkole, jakoto dożywianie, odziewanie dzieci i sprawienie przyborów naukowych.

— KONSUMCJA MIĘSA. Na targi krakowskie od 11—17 bm. spędzono buhaji 121, wołów 233, krów 147, jałówek 102, cieląt 444, owiec 4, nierogacizny 663, razem 1714 zwierząt.

Płacono za jeden kg. żywej wagi: buhaje od 1,05 do 1,50 Zł, woły 93 gr. do 1,50 Zł, krowy od 80 gr. do 1,37 Zł, jałownik od 1 do 1,45 Zł, cielęta od 1,02 do 2 Zł, nierogaciznę od 2'05 do 2,55 Zł.

Ze spędzonych na targ zwierząt sprzedano: na konsumcję miejscową 1589 sztuk, na konsumcję innych gmin kraju 66 sztuk. Spęd był mały, popyt mierny, ceny bydła nieco zwyżkowe, zaś cieląt i nierogacizny zniżkowe.

— Z POCZTY. Począwszy od 1 stycznia 1927 roku wprowadza się relację telefoniczną Kraków—Uncev (Neustadt).

— RZECZY ZNALEZIONE. Magistrat ogłosił wykaz przedmiotów znalezionych w Krakowie w październiku br. M. in. odali uczciwi znalazcy kilka torebek damskich, kapelusze parasole, klucze, siedm dolarów, cwikier, brzytwę, pugilaresy, drobne kwoty pieniężne parę spodni i td. Właściciele tych przedmiotów mogą po udowodnieniu prawa własności odebrać je w wydziale V. magistratu w godzinach od 8—10-tej.

— WŁAMANIA. Karol Schamroth właściciel biuras pedycyjnego przy ul. Wielopole l. 13 zgłosił do policji, że w nocy z 18 na 19 bm. dostali się do jego lokalu przez okienko piwniczne i otwór wybity w dolnej części okna wystawowego nieznani sprawcy, a następnie po rozpruciu kasy ogniotrwałej zapomocą raka, skradli gotówkę 1025 zł. Sprawcy na miejscu pozostawili rak do prucia kasy. Policja wdrożyła dochodzenia. — Sroka Marja zam. przy ul. Grzegórzeckiej l. 31 zgłosiła do policji, że w nocy z 18 na 19 bm. włamano się do jej mieszkania i skradziono srebrne nakrycie stołowe wartości 600 zł. — Izaak Groa, zam. przy ul. Bernadyńskiej l. 9 zgłosił że w nocy z dn. 17 na 18 bm. włamali się nieznani sprawcy do jego spiżarki, stojącej w korytarzu i skradli 1 litr smalcu gęsiego 1 kurę, 1 słój 3-litrowy konfitur i koszyk z garnkami kuchennemi wartości 70 zł. — Stefan Janowski, zam. przy ul. Kochanowskiego l. 24 zgłosił, że w nocy z 17 na 18 bm. włamano się do jego pracowni cukierniczej przy ul. Sobieskiego l. 16 i skradziono wyroby cukiernicze wartości 1000 zł.

— ZAMIAST KUPIĆ — UKRADLI. Samuel Schuldenfrei, zegarmistrz przy ul. Lwowskiej l. 1 zgłosił do policji, że dnia 15 bm. przyszło do jego sklepu 2 mężczyzn i 1 kobieta celem kupna złotego zegarka, którego zednak po oglądnięciu nie kupili. Dnia 17 bm. zauważył Schuldenfrei brak tego zegarka wartości 150 zł.

— OKRADZENIE AUTA. Marja Królowa zgłosiła, że dnia 17 bm. około godz. 19 skradziono jej z auta stojącego przed Grand hotelem 1 zegarek autowy i pompkę do trąbki.

— NA GORĄCYM UCZYNKU. Dnia 18 bm. w godzinach popołudniowych przytrzymano Buchtę Zygmunta (lat 18) i Dębskiego Adama (lat 30) w chwili gdy włamali się do piwnicy Heleny Lipińskiej przy ul. Podwale l. 1.

— ZDERZENIE LOKOMOTYW. W nocy z 18 na 19 bm. zderzyły się na torach bocznych tutejszego dworca osobowego 2 parowozy podczas przetokowania, skutkiem czego jeden parowóz wyskoczył z szyn i doznał częściowego uszkodzenia. Ofiar w ludziach nie było.

— Z UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO. Pan Wilhelm Armer rodem z Krakowa otrzymał w dniu wczorajszym na tutejszym Uniwersytecie stopień doktora wszech nauk lekarskich.

* * *

P. Paulina Wolfthal, rodem z Buczacza, otrzymała na tutejszym Uniwersytecie tytuł doktora wszech nauk lekarskich.

—oßo—

—o§o—

Fryda Tanenbaumówna Ulanów — Moses Dawid Lieber-Gross Mielec

zaręczeni w grudniu 1926

Z sali sądowej.

HOSSE ZNOWU PRZED SĄDEM

Wczoraj w krakowskim sądzie wojskowym rozpoczęła się rozprawa tajna przeciw Oskarowi Hossemu b. urzędnikowi wojskowemu oskarżonemu o szpiegostwo. Hosse odpowiadał w swoim czasie przed sądem, jednak w czasie rzprawy zniknął nagle i dopiero po kilku tygodniach został ujęty i osadzony w areszcie. Na wniosek obrońcy adw. Dra Z. Kwiecińskiego, lekarze znawcy przeprowadzili w więzieniu badanie stanu umysłowego Hossego. Sprawa Hossego jest echem głośnej przed kilku laty w Krakowie afery szpiega czeskiego Hladisza, który w niewytłumaczony sposób zbiegł z aresztu przy ul. Siemiradzkiego do Czech. Rozprawa potrwa kilka dni.

Z teatru, literatury i sztuki

— Z KRAKOWSKIEGO TEATRU ŻYDOWSKIEGO. Poraz ósmy powtórzona zostanie dziś we wtorek tragedja Tollera „Hinkeman“. Sztuka ta grana jest z niesłabnącem powodzeniem. Na to przedstawienie ważne są zniżki. Jutro we środę 22 bm. „Dwa Światy“ (Doktor Kohn) głośny dramat Maksa Nordaua. Piękna ta sztuka, odzwierciedlająca charakterystyczne stosunki wśród ówczesnego żydostwa zachodniego, została na premjerze przyjęta z wielkim entuzjazmem. Na to przedstawienie również ważne są zniżki.

— Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO. Dziś we wtorek i wszystkie następne dni tygodnia „Kredowe koło“, którego wybitne walory poetyckie i teatralne ukazane na naszej scenie w świetnych kształtach dekoracyjnych i kostjumowych, zyskały aplauz widowni i uznanie krytyki.

— TEATR POPULARNY „NOWOŚCI“. Dziś we wtorek o godz. 7'30 wiecz. nieodwołalny ostatni pożegnalny występ znakomitej artystki Elny Gistedt, w partji tytułowej szlagieru bieżącego sezonu najnowszej melodyjnej operetce Benatzkiego „Adieu Mimi“ po cenach zniżnoych. We czwartek o godz. 7'30 wiecz. premjera melodyjnej operetki Lehara pt. „Wesoła wdówka“, z występem gościnnym Góreckiej i Wł. Szczawińskiego. W przygotowaniu jasełka Or-Ota pt. „Szopka polska“ i rewja paryska „Jak dziewczęta idą spać“.

— CARMEN—TOSKA—ZYGMUNT AUGUST. Zespół znakomitych artystów opery lwowskiej, a mianowicie: Jabubowska Pastówna, Perkowicz Płoński i Leszczyński, wykona w Starym Teatrze (estradowo) w sobotę, 25 grudnia operę „Carmen“, w niedzielę zaś, 26 grudnia opery „Toska“ i „Zygmunt August“. Bilety w cenie od zł 1—6 do nabycia u J. Lipskiego Sławkowska 8.

KRAKOWSKI TEATR ŻYDOWSKI (Bocheńska 7)
(pocz. o godz. 8 wiecz.)
Wtorek: „Hinkeman“.
Środa: „Dr Kohn“.

TEATR MIEJSKI IM. J. SŁOWACKIEGO
(pocz. o godz. 7'30 wiecz.)
Wtorek: „Kredowe koło“.
Środa: „Kredowe koło“.

TEATR POPULARNY „NOWOŚCI“.
(pocz. o godz. 7'30 wiecz.)
Wtorek: „Adieu Mimi“.
Środa: Teatr zamknięty.

REPERTUAR KIN KRAKOWSKICH
BAGATELA: „Na strunach zmysłów“.
SZTUKA: „Najpiękniejsza kobieta świata“.
UCIECHA: „3 hultajów“. „Kabaret pod siódmem niebem“.
WARSZAWA: „Noce paryskie“.
PROMIEŃ: „Maharadża“ (Rudolf Valentino).
NOWOŚCI: „Ciernista droga kobiety“.
REDUTA: „Intrygi dworu Ludwika XV“.

Lista Nr. 33

Funduszu Łańcuchowego

na rzecz Żydowskiego Domu Akademickiego w Krakowie.

(Datki składać należy na konto PKO 406.365).

I. Firma Laboratorjum „Leo H. i W. Scheier“ składa 50 Zł.

II. **Dr. Jakób Korngold** składa 25 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Jakóba Rabinowicza, w Przemyślu, 2) Dra M. Kaufera w Dobczycach, 3) Henryka Sperlinga.

III. **Dyr. Henryk Kronstein w Łubieńcach** składa 30 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Salomona Boraka w Stryju, 2) Dra Dawida Brodheima w Skole, 3) Dra D. Raresa. w Skole, 4) Firmę L. Mondesheima Synowie w Stryju.

IV. **Dr. Henryk Wachtel z Rzeszowa** składa 25 Zł wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Dra Józefa Elsnera, 2) Dra Wilhelma Hochfelda, 3) Dra Hermana Krausa, 4) Dra Józefa Tellera, wszystkich w Rzeszowie.

V. **Maurycy Allerhand** składa 25 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) D. Schöberga, 2) Maurycego Hammera, 3) Szymona Haubenstocka,

VI. **Dr. Józef Offner** z Tarnowa składa 25 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Abrahama Spielmanna w Tarnowie, 2) Hermana Fluhra w Tarnowie.

VII. **Dora Armerowa** składa 25 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Reginę Seidnerową, 2) Leona Shleichkorna, 3) Mendscheinową, 4) Dawida Cypesa.

VIII. **Mojżesz Lemler** składa 25 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Samuela Reicha, 2) Jakóba Fassa, 3) Izaka Neubirgera, 4) Zygmunta Singera.

IX. **Dr. Leon Mirtenbaum** składa 50 Zł.

X. **Dr. Michał Kalian i Ska** składają 25 Zł i wzywają o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Chaskla Nattla, 2) Izaka Nattla.

XI. **Członkowie Zarządu koła Bocheńskiego „Ogniska“** składają 25 Zł i wzywają o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Zarząd koła Tarnowskiego „Ogniska“ w Tarnowie, 2) Zarząd Koła N. Sądeckiego „Ogniska“ w Nowym Sączu“, 3) Zarząd Centrali „Ogniska“, 4) Zarząd Koła Podhalańskiego „Ogniska“ w Nowym Targu, 5) Zarząd Koła Gorlickigo „Ogniska“ w Gorlicach, 6) Leona Mütza w Tarnowie, 7) Abr. Hofstättera w Wiśniczu, 8) Izydora Striżowera w Bochni, 9) Henryka Schiffa w Bochni.

XII. **Płaszowska Fabryka dachówek** składa 50 Zł.

Program stacyj broadcastingowych

Wtorek, 21 grudnia

Warszawa (400 m) 15—15'15 Komunikat gospodarczy. 17'30—18'55 Koncert. 19—19.25 Lekcja gry w szachy. 20'30—22 Koncert kameralny. Sygnał czasu. Informacje prasowe. **Wiedeń** (517.2, 577 m) 16'15 Koncert. 18'30 Odczyt prof. Wagner-Jauregga „O wielkich lekarzach“, 21'05 Koncert kameralny. **Wrocław** (322.6 m) 20'25 Wesoły wieczór. **Budapeszt** (555.6 m)19 Przeniesienie z opery, następnie muzyka taneczna. Rzym (422.6 m) 21 Muzyka lekka. **Zurych** (492 m) 13'15 Giełda. 21.50 Nowości, prognoza.

Z giełdy

Krakowska Giełda akcyj z dnia 19. 12. Bank Przemysłowy 0,11, 0,12. Zieleniewski 11,80, Parowozy 0,27, 0,28. Górka 17, Siersza Górnicza 2,85, 2,95, Strug 0,28, Azot 0,50, Chodorów 102, Chybie 4,50, Piasecki 13,35.

Giełda warszawska

Warszawa 20 bm. (PAT.) **Giełda waluty.**
Dolary 8'98, sprz. 9'—, kup. 8'96.
Belgia 125 55, 125 86, 125 24
Londyn 43'75 sprz. 43'86, kup 43'64.
N. Jork 9'— sprz. 9'02, kup. 8'98.
Paryż 36'22 sprz. 36'32 kup. 36'18.
Praga 26'72 sprz. 26'78 kup. 26'66.
Szwajcarja 174'40. sprz. 174 83 kup. 173'97.
Włochy 40'40. 40 50. 40'30.
Wiedeń 127'39, sprz. 127'71, kup. 127'07.

Papiery procentowe: 8 proc. pożyczka konwersyjna 96,75, 5 proc. pożyczka konwersyjna 47,50—47,30, pożyczka kolejowa 92, pożyczka dolarowa 92,50. Tendencja niejednolita.

Akcje: Bank Polski 81 50 81'—, —'—. Bank Przemysłowy Lwów 0'11 Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 5'50, Puls 4'—. Wild —' Cegielski 13'—, Parowozy 0'24 Zawiercie 13'— Zegluga 0'11 Polska nafta 0'60 Siła i Światło —'— Chmielów —'— Starachowice 2'07, Pocisk 1'15 Zieleniewski —'— Żyrardów 16'60 Chodorów —'—

Giełda zbożowa

Poznań, dnia 20 b. m. (PAT) Żyto 37 25—38'25 — Pszenica 46 50—49'50 — Jęczmień 28 00—31'00 — Jęczmień browarniany 31'50—36'50 — Owies —'— — —'— — Mąka żytnia 70% 54 25 —'— — Mąka żytnia 65% 55'75 —'— — Mąka pszenna 65% 70'00—75'00 — Otręby pszenne 27 00—'— — otręby żytnie 26.00—27'00 — ziemniaki stołowe —'— —'— — ziemniaki gorzelniane 6 50—'— — gorczyca 63'00—83 00 Rzepka —'00—'00 — Groch Wiktorja 75'—85'— Tendencja spokojna,

Giełda wiedeńska

Giełda wiedeńska z dnia 20 b. m. (PAT) **Dewizy.** Amsterdam 28'365, Belgrad 1246, Berlin 168'18. Bruksela 98'25, Budapeszt 9891 Bukareszt 370, Chrystiania —'—, Kopenhaga 188 20, Londyn 3427, Madryt 107'80 Medjolan 31'76, Nowy Jork 70655, Paryż 2840, Praga 2092, Sofja 5'09, Sztokholm 18890, Warszawa 78'25 — 78'75, Zurych 136'62 dolary 704'70, niemieckie 167'90, angielskie 34'22, jugosłowiańskie 1243, norweskie — polskie 76'35—79 35 rumuńskie —'— szwedzkie —'— szwajcarskie 136'30, hiszpańskie —'— czeskie 20'90, węgierskie 98'92, tureckie —'—

Akcje: Zieleniewski 94'— Silesja — Fanto 110 Gal. Karpaty 80 10, Galicja 832, Siersza 25 50 Bank Małopolski —'— Bank hip. —' Tepege —'—.

Giełda zurychska

Zurych. 20. 12. PAT. Zamknięcie. Paryż 20,72, i pół, Londyn 25,09 1/4, Nowy Jork 5,17 1/8, Belgia 72, Włochy 23,20, Hiszpanja 72,85, Holandja 206,90, Berlin 123,10, Wiedeń 73, Sztokholm 138 1/4, Oslo 130,50, Kopenhaga 137,85, Sofja 3,75, Praga 15,32 1/2, Warszawa 57,50, Białogród 9,12 1/2, Ateny 6,40, Konstantynopol 2,60, Bukareszt 2,65, Helsingfors 13, Buenos Aires 213, Tendencja stała.

Giełda londyńska

Londyn. 20, 12. PAT. Nowy Jork 4,85 5/32, Holandja 12,13, Francja 120,95, Belgja 34.88 1/2, Włochy 108,37, Niemcy 20.38 1/2, Szwajcarja 25,08 1/2, Hiszpanja 31,86, Danja 18,20 1/2, Szwecja 18.15, Norwegja 19,25 1/2, Helsingfors 192,55, Praga 163 3/4.

Giełda paryska

Paryż. 20. 12. PAT. Londyn 121, Nowy Jork 24,94, Belgja 34,7, Hiszpanja 380, Włochy 111,50, Szwajcarja 382, Danja 566 ,50, Holandja 997, Norwegja 629, Szwecja 664,50, Praga 74, Rumunja 12, Niemcy 593.

Giełda nowojorska

Nowy Jork. 20 grudnia. (AW) Warszawa 11,15, Londyn 485 1/2, Paryż 400, Wiedeń 14,06—14,12, Praga 296 1/4, Włochy 448, Belgja 13,92 1/4, Budapeszt 14,06—14,12, Szwajcarja 19,33 1/2, Helsingfors 252, Sofja 72, Holandja 40, Oslo 25,25, Kopenhaga 26,65, Sztokholm 26,72 1/2, Hiszpanja 15,24, Bukareszt 61, 75, Tokio 48,85, Berlin 28,80, Belgrad 176 1/4, Montreal 99,98.

JAKIE PODWYŻKI TARYFY KOLEJOWEJ OBOWIĄZUJĄ OD 1 GRUDNIA. W związku z podwyższeniem od 1 bm. kolejowej taryfy osobowej o 10 proc., cena biletu klasy III pociągu osobowego została podniesiona jak następuje: z 5 do 5,5 gr. za kilometr, od 201 do 400 klm. z 4 do 4,5 gr. od 401 do 600 klm. z 3 do 3,5 gr. i ponad 600 klm. z 2 do 2,5 gr. Taryfa podmiejska pozostaje bez zmiany (4 gr. za kilometr w III-ciej kl.), — jak również opłaty za przewóz bagaży, przesyłek nadzwyczajnych i czasopism.

UTWORZENIE BIURA SPRZEDAŻY PARAFINY. Jedynym efektem lwowskich obrad przemysłu naftowego było podpisanie umowy co do utworzenia centralnego biura sprzedaży parafiny w kraju i za granicą pod nazwą Syndykat Polskiego Przemysłu Naftowego Sp. z o. odp. z siedzibą we Lwowie. Obrady zakończyły się 16 bm.

List z Przemyśla

PRZEMYŚL (Kor. wł.) Tydzień hebraisty. — Pobyt posła Frostiga.

Tydzie hebraisty, urządzony przez tutejszą „Iwrję“ wypadł bardzo udatnie. Rozpoczął się wieczorem dyskusyjnym n. t. „Państwo żydowskie czy siedziba narodowa“, w którym wzięli udział pp. Kahane, Erbsman, Katz, Bernstein, Ries i Ortner.

Dnia 7 bm. odbyło się wkahale uroczyste otwarcie seminarjum hebrajskiego, na którem po zagajeniu przez p. Katza, p. rabin Dr Freund ze Lwowa, wygłosił świetny wykład inauguracyjny n. t. Wpływy zewnętrzne w żydostwie. Następnie przemawiali imieniem kahału wiceprezes p. Kłagsbald, w imieniu organizacji sjońskiej prezes Honigwachs i p. Bernstein jako przewodniczący Iwrii.

Dnia 11 bm. wygłosił p. Dr Schattner referat n. t. „Psycholgja w wychowaniu dziecka“. — Akcja Iwrii zakończyła się wieczorem makabeuszowskim, na którym przemawiał p. A. Ries.

* * *

Z okazji pobytu posła naszego okręgu p. Frostiga odbyły się 2 zgromadzenia. — Pierwsze w charakterze wiecu sprawozdawczego zwołane do Domu Narodnego ,zagaił prezes Organ. sjońskiej p. Honigwachs, następnie poseł Frostig dał wyczerpujący obraz ogólnego położenia kraju od przewrotu majowego. Rzeczowe i interesujące wywody pos. Frostiga, były kilkakrotnie przerywane burzliwemi oklaskami przez publiczność szczelnie wypełniającą salę Domu Narodnego.

Popołudniu tego samego dnia odbyło się zgromadzenie w Stow. Kupców, na którem pos. Frostig przedstawił stan i postulaty kupiectwa żydowskiego.

RZECZY CIEKAWE.

Zniknięcie Heleny

Donieśliśmy już, że nagle zniknięcie angielskiej powieściopisarki Agaty Christie wywołało w Angli olbrzymią sensację. Mrs. Christie nagle została odnalezioną, ale poszukiwania za nią kosztowały tysiące funtów szterlingów. Obecnie znowu wydarzył się fakt zniknięcia córki lorda Crovego, pięknej Heleny Crove. Miss Helena Crove, licząca lat 20, zniknęła zeszłej soboty z domu rodzicielskiego i do dzisiaj jej nie natrafiono na żaden ślad. Młoda dama która na uniwersytecie londyńskim studjuje medycynę, oświadczyła w domu, że zamierza urządzić wycieczkę i dopiero wieczorem powróci. Wieczorem telefonicznie zawiadomiono matkę, że córka dopiero na drugi dzień przyjedzie. Ale potem wszelkie oniej zaginęły słuchy.

Prasa londyńska donosi, że w Londynie ginie stosunkowo bardzo wielka ilość osób. W roku 1925 zaginęło 212 osób, z których policja odkryła 120, a 25 same powróciły, a co do reszty, dotychczas nie udało się policji zbadać ich miejsca pobytu. W roku 1926 zaginęło 612 osób. Ze wszystkich wielkich miast europejskich Londyn zod tym względem okazuje największą statystykę.

Nowe zwyczaje w Turcji.

Wali Trapezuntu wydał zarządzenie, zabraniające surowo noszenia kobietom welonu na twarzy. Welon — bez którego dotychczas kobiety wschodnie nie pokazywały się na ulicy — hamuje ruchy, a więc przeszkadza w zarobkowaniu jest niehygieniczny i utrudnia w wypadkach zbrodni, rozpoznanie osób z tych względów reformatorzy tureccy skasowali starodawny, uświęcony tradycją zwyczaj.

Rozszerzenie prawa wyborczego kobiet w Anglji

Londyn. 20. 12. PAT. „Daily Mail“ dowiaduje się, że gabinet angielski zajmuje się obecnie planem rozszerzenia prawa wyborczego kobiet po cząwszy od 21 roku życia. Dotychczas prawo wyborcze kobiety miały dopiero od 30 roku życia. Przez reformę ta liczba wyborców wzrosłaby o 5 miljonów osób.

Niezwykłe włamanie do skarbca Banku Dyskontowego

w Warszawie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 20 12 Sin. Ubiegłej nocy dokonano niezwykle śmiałego włamania do skarbca Banku Dyskontowego w Warszawie. W godzinach porannych zaalarmowano policję kryminalną, że w Banku Dyskontowym dokonano rozbicia skarbca i że wykradziono znaczną sumę pieniężną. Natychmiast udał się na miejsce sztab agentów policyjnych z zastępcą naczelnika urzędu śledczego p. Sobotą. Stwierdzono, że do skarbca przeprowadzony został podkop który prowadzi z piwnicy domu przy ul. Niecałej Nr 9. Podkop był bardzo precyzyjnie wykonany, przeprowadzono w nim nawet światło elektyczne a cały podkop wyścielono deskami. — Zamach jednak udał się tylko częściowo. Łupem kasiarzy padły akcje i kosztowności natomiast główny skarbiec ocalał, gdyż zbrodniarze nie zdołali go rozbić. Aresztowano wiele osób podejrzanych o współudział w włamaniu. Władze prowadzą bardzo energiczne śledztwo.

ŁAŹNIA RZYMSKA

w Krakowie, ul. Św. Sebastjana L. 9.
Telefon 2416 — otwarta codziennie od godz. 8 rano do 1-ej w południe i od 3-ciej po południu do 8 wieczór

W PIĄTEK i SOBOTĘ BEZ PRZERWY.

JEDYNY W KRAKOWIE ZAKŁAD KĄPIELOWY URZĄDZONY Z KOMFORTEM.

ŁAŹNIA PAROWA DLA PANÓW — codziennie z wyjątkiem poniedziałków i czwartków popołudniu.

ŁAŹNIA PAROWA DLA PAŃ — w każdy poniedziałek i czwartek od godziny 3—8 wieczór.

WANNY DLA PANÓW i PAŃ CODZIENNIE.

Zakład kąpielowy obejmuje wanny (z bielizną mydłem) **parówkę, baseny, nasiadówki, natryski ciepłe i zimne tudzież suchą parówkę.**
Na żądanie masaż. — Fryzjer męski i damski na miejscu wykonuje manicure i pedicure.
Dla P. Wojskowych i Urzędników Państwowych ceny ulgowe (wanna II. kl. i łaźnia parowa) z wyjątkiem soboty.

Drobne ogłoszenia

Za parę groszy dziennie spędzić można miłe wieczory czytając ostatnie nowości powieściowe polskie, niemieckie, francuskie i angielskie w „Kulturze“ Wypożyczalni książek, Szpitalna 9 (wejście od ul. św. Tomasza) gdzie otrzymuje każdy urzędnik, wojskowy, akademik, uczeń bez kaucji. Zniżki do kina i teatru żydowskiego.

Poszukuję posady wychowawczyni do lepszego domu żyd. ściśle rytualnego. Posiadam zdolności pedag. wpływam dodatnio na dzieci, umię szyć, znam języki francuski, niemiecki i hebrajski. Przyjmie ewentualposadę biurową bez soboty. — Łask. zgł. do Adm. N. Dz. pod „Wychowawczyni żyd.“

Inteligentna młoda panna zdolna siła biurowa z kilkuletnią praktyką, z biegłem pismem maszynowem, językiem polskim i niemieckim, również ładnem pismem ręcznem zmieni posadę od 1 stycznia. Zgłoszenia pod „Eugenia“ do Ad. N. Dz.

Artykuły dla chorych na cukrzycę (diabetyków) poleca. Rübner. Kraków, Bracka 7.

Spólnika do zaprowadzonego interesu galanteryjno norymberskiego w śródmieściu z kapitałem 1000 dolarów poszukuję. Zgłoszenia pod „Tysiąc“ do Admin. N. Dziennika.

Miłośnikom dobrej książki, prawdziwą radość sprawia Czytelnia Uniwersalna. Gołębia 2, swą doborową biblioteką. Firma nasza znaną jest ze swej czystości, elegancji i fachowej obsługi. Najkorzystniejsze warunki abonamentu. Dla urzędników, akademików i uczniów 20 proc. zniżki. Premje książkowe. Zniżki do kin.

Każdą ilość nut kupię. Antykwarnia Landsberger, Tomasza 18 od 3—4.

Dywany perskie i kilimy do naprawy, przyjmuje „Dywan“ Tkalnia dywanów i kilimów, Kraków-Podgórze, Kingi 9 tramwaj 3. Poleca dywany i kilimy po cenach bezkonkurencyjnych.

Buchalterka względnie kasjerka poszukuje posady od 1 stycznia. Zgłoszenia pod „Rachmistrzyni“ do Adm. N. Dz.

STENOTYPISTKI
niemiecko-polskiej stenografującej biegle po niemiecku poszukuje się na następstwo. — Zgłoszenia
Landau, Zielona 4.

Buchalter-bilansista bardzo zaufana siła z wieloletnią praktyką bankową i handlową poszukuje zajęcia na pół dnia lub na godziny. Zgłoszenia pod „Zaufany“ do Adm. N. Dz.

REKLAMA dźwignią handlu

Czy chcecie pozbyć się bezpiecznie REUMATYZMU bólu lędźwiowego oraz ICHIASU!

Reumatyzm jestto okropna, bardzo rozpowszechniona choroba, nie oszczędzająca ani biedaka, ani bogacza, ona wyszukuje swe ofiary zarówno w chacie, jakoteż w pałacu. Wielorakie są postacie, w których cierpienie to się przejawia i bardzo często choroby znane pod innemi nazwami są właściwie niczem innem jak tylko

REUMATYZMEM

są to bóle albo w kończynach i stawach, albo obrzęki stawowe, zniekształcone ręce i nogi, kurcze, kłucie, darcie w najrozmaitszych częściach ciała a nawet osłabienie wzroku bywają często następstwem reumatycznych i artretycznych cierpień. O ile różnorodne bywają objawy choroby, o tyle znów różnorodne bywają wszelkie możliwe i niemożliwe środki lecznicze leki, mikstury, maście etc., które wychwalane bywają rzekomo dla ulżenia cierpiącej ludzkości. Większość tych środków nie jest w stanie uleczyć, w najlepszym razie przynoszą ulgę na pewien czas. To co my proponujemy, jestto nieszkodliwa kuracja mineralna, która już

POMOGŁA WIELU CIERPIĄCYM

Nasza kuracja jest doskonała i działa szybko również

W ZASTARZAŁYCH PRZEWLEKŁYCH PRZYPADKACH

Ażeby zdobyć dalszych zwolenników, postanowiliśmy wysłać każdemu kto do nas napisze, naszą interesującą, bardzo pouczającą broszurę

ZUPEŁNIE BEZPŁATNIE

Każdy więc, komu bóle dokuczają, kto pragnie szybko, radykalnie i bezpiecznie pozbyć się cierpień niech napisze jeszcze dzisiaj

AUGUST MÄRZKE
BERLIN WILMERSDORF, Bruchsalerstr. 5
Oddział 350.

ZASTĘPCY
na poszczególne powiaty jakoteż podróżujący do sprzedaży pierwszorzędnych maszyn mleczarskich i wirówek do mleka na bardzo dobrych warunkach, poszukiwani. — Reflektuje się tylko na siły pierwszorzędne. — Fachowcy mają pierwszeństwo. Listowne zgłoszenia do firmy:
M. Guttmann
w Przemyślu, Jagiellońska 6

GRAMOFON
najlepszej marki „His masters voice“ wraz z płytami lub bez okazyjnie sprzedam
Smoleńska 24, I. piętro. Heuman od 2—3 popoł.

Założone w roku 1888.

TOWARZYSTWO ESKONTOWE W TARNOWIE
Spółdzielnia z ogr. odpow.

załatwia nadal wszelkie czynności w zakres bankowości wchodzące na najkorzystniejszych warunkach a w szczególności:
przyjmuje inkasa i winkulacje zarówno miejscowe, jakoteż zamiejscowe, oraz zaliczkuje takowe, eskontuje weksle swoich członków, udziela zaliczek na towary i papiery wartościowe.
Przyjmuje wkładki oszczędnościowe, złotowe i dolarowe oraz wkłady na rachunek bieżący.

Zarząd:
Heuman Józef **Schinagel Leopold**
Inż. Schnaccr Karol **Weintraub Samuel.**

Rada Nadzorcza:
Dr. Bloch Marcin **Dintenfass Maks**
Daar Mendel **Durst Gabriel**
Fluhr Herman.

Metal łożyskowy,
Cynę angielską,
Cynę do lutowania,
Blachy i rury metalowe dostarcza
Przedsiębiorstwo metalurgiczne
Adolf Lachmann, Bielsko (Śląsk)

RESCO Paris
KRÓLOWA WÓD KOLOŃSKICH
Żądać wszędzie!

Składom artykułów żelaznych i technicznych oddamy do
KOMISOWEJ SPRZEDAŻY
fabrykaty metalowe znajdujące zapotrzebowanie w każdej fabryce i w każdym warsztacie. — Oferty składać pod „A. Z. 100“ do Adm. N. Dzien.

SANDACZE MROŻONE
z własnej chłodni maszynowej, jakteż wina likiery, wódki, towary kolonialne i delikatesy poleca na święta:
A. HAWEŁKA, KRAKOW.

BĘBNY
CZINELE
W wielkim
wyborze
LEOPOLD HUTTERER
Kraków Grodzka 43

Zamówienia na **„POTOKOL“** przyjmuje zastępca Ski Akc. „J. D. POTOKA SYNOWIE“
WINCENTY MOSZKOWSKI
Kraków, Wrzesińska 3. Tel. 2419.

RAZOL zaoszczędza czas i pieniądze, każdy może się sam golić bez brzytwy. Na prowincję wysyła się paczkę „Razolu“, wystarczającą na 15 razy wraz ze sposobem użycia tylko za nadesłaniem 2 Zł.
Józef Schönwald, Kraków, Dietlowska 51

Redaktor naczelny Dr. W. Berkelhammer. — Red. odpow. Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków Orzeszkowej 7